

Met de klas naar zee ...

Excursiegids voor
het basisonderwijs

Een overzicht van leermiddelen en
activiteiten aan de kust rond de
thema's natuur en milieu

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Kwaliteit. Het zit in ons.

1. Tips en praktische voorbereiding	4-7
1.1. Wat verwachten de leerlingen?	5
1.2. Wat verwachten de ouders?	5
1.3. Wat verwacht de school?	6
1.4. Wat helpt jou?	6
1.5. Wie helpt jou?	7
2. Het mobiliteitsvraagstuk en veiligheid	8-11
2.1. De fiets!	9
2.2. Bussen en trammen met de MOS-school	9
2.3. De bus	10
2.4. Treinen	10
2.5. De kusttram	10
2.6. Carpoolen	11
2.7. Veiligheid	11
2.8. Verzekering	11
2.9. Medische verzorging	11
3. Didactisch materiaal	12-16
4. Het activiteitenaanbod aan zee	17-49
4.1. Algemeen	18
4.2. Aanbod per gemeente	18
De Panne	19
Koksijde	20-22
Nieuwpoort	23-24
Middelkerke	25
Oostende	26-32
Overzichtskaart	28 - 29
Bredene	33
De Haan	34
Blankenberge	35-37
Brugge-Zeebrugge	38-39
Knokke-Heist	40-42
4.3. Projecten	43-44
4.4. Thematisch werken	45
4.4.1 'GEHOOR': 'Wat zegt je de zee?'	45
4.4.2 'ZICHT': 'Wat zie je aan zee?'	46
4.4.3 'SMAAK': 'De zee smaakt naar meer.'	47
4.4.4 'VOELEN': 'Aan zee voelt het anders ...'	48
4.5. Interessante websites	48
4.6. Bezoekerscentra	49
5. Jeugdherbergen en Zeeklassencentra	50-51
6. Prijslijst en bestelformulier didactisch materiaal	52-53

Met de klas naar zee

Excursiegids voor het basisonderwijs

Joepie, naar zee! Alle leerlingen en leerkrachten kijken maanden uit naar 'hun' zeeklassen. Voor de leerkrachten, komt er heel wat organisatie bij kijken. 'Met de klas naar zee' voor het basisonderwijs verlicht dit werk.

Deze brochure wijst je de weg naar een zeer groot aanbod natuur- en milieuactiviteiten aan zee: de provincie West-Vlaanderen, de 10 kustgemeenten, de bezoekerscentra, Horizon Educatief vzw, de natuurverenigingen,... bieden heel wat educatieve materialen, pakketten en programma's aan die een verblijf aan zee, aan de rand van de polders, reuze interessant maken.

Natuur- en Milieueducatie (NME) wil kinderen op een ervaringsgerichte manier natuur en milieu aan zee laten ontdekken.

Veldwerk is dé methode om kinderen bij de natuur te betrekken. Bij veldwerk wordt geleerd van of over de omgeving in die omgeving. Alle zintuigen komen daarbij aan bod. En wat je al doende leert, uit eigen ervaring, beklijft beter: ervarend leren dus.

Wie met kinderen naar zee gaat, kan op veel manieren aan de slag en net gebruik maken van die enorme verscheidenheid laat toe om kinderen veel te laten beleven. De veldwerkpakketten die werden ontwikkeld, kunnen daarbij een centrale plaats innemen, vooral omdat ze een mix maken van beleven, experimenteren, ervaren, exploreren, leren, spelen en ontdekken.

Een groot pluspunt: het is geen verstoring van je (leer)planning. Met het oog hierop worden in de lesbrochures bij de activiteiten ook de eindtermen en ontwikkelingsdoelen aangegeven. Dat heeft het voordeel dat je gewoon wat je anders in de klas doet, kan vervangen door een buitenactiviteit.

We hopen dat 'jullie Week van de Zee' een aandachtsweek wordt, waarbij het ontdekken, beleven en leren kennen van zee, strand en duin centraal staat. Alle partners in deze brochure werken elk jaar een ruim aanbod uit waaraan duizenden kinderen deelnemen. Geen nood, voor de Week van de Zee werd zoveel materiaal ontwikkeld dat basisscholen het jaar door gebruik kunnen maken van dit getest aanbod.

Je kan dus met je klas naar zee wanneer het jou past.

Hoe krijg je het georganiseerd? Voor een dag, enkele dagen of een hele week naar zee? Waar kan je terecht voor activiteiten?

Welke praktische problemen komen er om de hoek kijken? In deze brochure proberen we daar een antwoord op te geven.

Met je klas naar zee is de ideale manier om natuur en milieu op de 'klas-agenda' te plaatsen. Het ruime aanbod en de vele verwijzingen naar ontwikkelingsdoelen en eindtermen zorgen voor een naadloos inpassen in je jaarprogramma.

Voor het secundair onderwijs bestaat de brochure 'Koers naar Zee',

www.koersnaarzee.be

www.weekvandezee.be

1. Tips en praktische voorbereiding

1.1. Wat verwachten de leerlingen?

- Je kan je dag naar zee inkleden in een lessenreeks over de zee of een week lang het thema zee aankaarten. In de klas kan je vooraf al het thema aansnijden, het water in de mond doen krijgen. Je kan daarvoor verschillende publicaties en educatieve pakketten raadplegen of zelfs voor een prikje aankopen. (p. 50)
- Gaan we naar zee, dan kunnen we peilen bij de leerlingen naar hun interesses. Wat denken ze aan zee te kunnen beleven?
Dit levert doorgaans bruikbare ideeën op. Het verhoogt de motivatie. De leerkracht selecteert natuurlijk wat kan en niet.
Een voorbereiding in de klas helpt kinderen bij wat ze mogen verwachten. Je kan al de toon zetten en als ze al een paar dingen weten, voelen ze zich sterker en hebben ze meer vertrouwen.
Suggesties voor de voorbereiding vind je onder meer in de brochure van de Zeekoffer of in 'Wat zie je aan Zee?' en 'Wat zegt je de zee?' (zie didactisch materiaal).
- Een dag aan zee is een hele belevenis. De volgende schooldag zal alles nog goed in het geheugen liggen. Er zijn heel wat mogelijkheden om de vele inspiratiebronnen te benutten.
Mogelijks was er een vraag, een probleem, ... dat ter plaatse niet verder kon worden 'uitgespit'. In de klas kan hier verder worden op ingegaan. Misschien moet één en ander worden opgezocht, toegelicht, ... of schuilt er een opdracht in die verband houdt met andere 'vakken'.
- Teken, schilder, knutsel, poëzie of verhalen schrijven, bewegingsactiviteiten, ... Na zo'n dag aan zee krijg je heel wat mogelijkheden om daaraan te werken. Ook bij dit laatste is het interessant om een aantal zaken vooraf te plannen. Wie wil knutselen met schelpen of de naam opzoeken in een veldgids laat de kinderen liefst schelpen meebrengen. Je bekijkt dus best eerst welke activiteiten je achteraf zou willen uitwerken en wat daar op je trip naar zee nuttig bij kan zijn.
- En, je plaatst herinneringen en resultaten op je website.

1.2. Wat verwachten de ouders?

- Ouders hebben graag dat ze tijdig en voldoende gebriefd worden over de activiteiten waaraan hun kinderen zullen deelnemen.
Iedereen geeft liever geld wanneer hij/zij weet waarvoor. "We gaan naar zee en het kost zoveel" zal wellicht bij sommigen de bedenking doen rijzen dat ze zelf ook naar zee gaan en "moeten we daar ons geld aan geven". De nodige uitleg met de meerwaarde is dus belangrijk.
- Je kan de ouders soms helpen door een spaarkaart (gespreide betaling) in te voeren. Zo verloopt de betaling voor de zeeklassen gespreid. Je kan ook discreet de hulp van de jeugddienst of het OCMW invoeren voor ouders die het financieel moeilijk hebben.
- Late brieven geven de ouders een beetje de indruk dat de school weinig gecoördineerd werkt. Als je tijdig met je voorbereiding begint, vermijd je dit. Het omgekeerde komt ook voor: brieven die al naar de ouders zijn en de activiteit wordt afgelast. Je moet natuurlijk wel weten dat je activiteiten doorgaan voor je ze communiceert.
- Ideeetje: Kinderen op zeeklas schrijven graag een kaartje naar huis. Voor de Week van de Zee werden tijdloze wenskaartjes met prachtige foto's gemaakt (zie promotiemateriaal).
- Zorg voor een scenario om de ouders te verwittigen indien er zich toch een onverwachte vertraging bij de terugreis voordoet.

1.3. Wat verwacht de school?

- Informeer je vooraf goed over hoe de school met geld omgaat (rekeningnummer, facturen, contante betaling, betalingsbewijs...)
- Soms moet je een voorschot geruime tijd vooraf betalen (bijvoorbeeld bij zeeklassencentra)!
- Voor zeeklassen wordt door de kinderen dikwijls een 'actie' op het getouw gezet. Dat verlicht uiteraard de financiële pil. Het laat je ook toe om de activiteiten die de kinderen zullen beleven mee in de kijker te plaatsen. Dat is belangrijk, want er wordt natuurlijk dikwijls geld gevraagd voor het goede doel. Zo krijgen de ouders (ook die van de klassen die niet meegaan) een beter zicht op wat er allemaal gaat gebeuren (dat motiveert). Voor de kinderen van de andere klassen is het een 'teaser' voor later.
- Misschien kan je een eigen kookploeg samenstellen voor ontbijt en koude maaltijd.
- Mogelijks heeft het oudercomité een centje opzij gezet voor het initiatief.
- In elke kustgemeente kan je gratis veldwerkpakketten ontlenden en er zelf mee aan de slag gaan.
- Voor gidsen, animatoren, ... maak je goede afspraken over de prijs (die zijn via de contacten in deze brochure doorzichtig) en de wijze van betalen. Als je contant betaalt, is een ondertekend strookje voor iedereen een zegen. Je vergeet wel eens iets en maanden na datum discussiëren over centen is geen aangenaam tijdverdrijf. En tijd is geld.

1.4. Wat helpt jou?

- Een draaiboek maken.
Klinkt het wat zwaarwichtig, toch is het een uitstekend instrument bij het organiseren van allerlei activiteiten. Werk een schema uit van wat je allemaal moet doen. Stop er de nodige chronologie in. Niet alleen dag en uur van de activiteit, maar indien nodig ook wanneer je bepaalde aanvragen moet doen. Was je dit jaar te laat voor een bepaalde activiteit, dan kan je een beter moment in je draaiboek noteren voor de volgende gelegenheid.
I Wat nemen de kinderen mee? Weinig. Hoe minder ze mee hebben, hoe minder ze kunnen verliezen, hoe minder ze moeten sleuren, ...
I Let op het weer en zorg dat de kinderen warme kledij en laarzen mee hebben, als men minder weer voorspelt. Op het strand is het zelfs meestal frisser dan in de duinen.
I Maak je programma niet te overladen.
- Afspraken maken
Afspraken maken is communiceren. Bij communiceren kan er 'ruis' optreden en ontstaan er misverstanden. Hou daar rekening mee.
I Maak goede afspraken in verband met timing en exacte plaats van afspraak. Plan niet teveel activiteiten, één per dagdeel is doorgaans voldoende.
I Spreek goed af met gidsen en zeeanimatoren wie wat meebrengt (een veldwerkkoffer bijvoorbeeld, jij of de gids)
I Vergeet de nodige formaliteiten niet: voorstelling animator, bedanking, betaling,
I Doe zoveel mogelijk mee, help waar nodig, ... dat stimuleert ook de leerlingen.
I Hou de tijd in het oog en vertrek stipt terug naar school, zodat je op het afgesproken uur terug bent.
I Drinken en eten niet uit het oog verliezen. Het picknicken is een moment van rust, eten is geen spel. Maak goede afspraken over bijvoorbeeld het picknicken. 'Je mag eten in het centrum, maar je moet er iets drinken ...'. Neem je eigen afval mee. Is er mogelijkheid om te sorteren?
Aan zee, op het strand, met de wind is dat geen 'makkie'. Zorg voor een afvalarme picknick. Laat de kinderen hun brooddoos en drinkbeker meenemen. Zo vermijd je heel veel (zwerf)afval.
I Laat zo mogelijk alles bevestigen via mail of een geschreven document. Dat is voor beide partijen handig. Zelf heb je dan een overzicht van de afspraken die je bijvoorbeeld telefonisch maakte. Je kan dan alvast controleren of het klopt en het is een goede geheugensteun bij de rest van je organisatie. Je vermijdt dubbele boekingen, te laat of te vroeg op de afspraakplaats of nog erger, op de verkeerde plaats op het verkeerde moment.
I Als je vroeg boekt is het nuttig om kort voor de uitstap nog eens contact op te nemen en na te gaan of alles wel klopt zoals gepland!

- Waterstanden checken
I Je wil voor één dag naar zee met je klas. Je wil zeker dat ze aan het strand een en ander kunnen beleven. Let erop dat er strand is. Op bepaalde plaatsen kan het hoogwater hier roet in het eten gooien. Het zou jammer zijn, mocht je activiteit niet of maar gedeeltelijk lukken door het hoge water. De kinderen zouden ontgoocheld staan watertanden. I Voor de tijden van eb en vloed: www.kustweerbericht.be of bij het Vlaams Instituut voor de Zee www.vliz.be – getijdenboekjes zijn ook te koop via de betere boekhandel of gratis te verkrijgen via de toeristische diensten van de kust.
- Handig is de brochure 'Onthaal in de West-Vlaamse natuur'. Je vindt er alle praktische info over de bezoekerscentra in.
- Surf eens naar de Vlaamse NME inventaris <http://nme.milieuinfo.be>

1.5. Wie helpt jou?

- Via de kustgemeenten kan je heel wat info en hulp krijgen bij het maken van een programma (contacten zie hoofdstuk 4)
- Je kan ook zelf diverse centra en organisaties contacteren en afspraken maken. Verschillende centra vragen op voorhand te reserveren. Neem tijdig contact op met de organisatie(s) waarmee je wil samenwerken. Zij moeten ook dikwijls mensen contacteren om mee te werken aan jouw programma.
Bepaalde periodes van het jaar is het erg druk en mogelijks is de capaciteit al volzet of de organisatie heeft tijd nodig om de juiste gids voor jou te vinden. Een maand vooraf is dus geen luxe. Zeeklassencentra worden dikwijls een jaar op voorhand gereserveerd!
- De natuurouder! De leerkracht heeft niet altijd de nodige tijd en ruimte om alle kinderen in contact te brengen met de natuur, om hen te laten ruiken, voelen, proeven, luisteren... om hen m.a.w. de natuur actief te laten ontdekken en ervaren.
Werken met leskoffers, in kleine groepen opdrachten uitvoeren, enz... stelt soms praktische problemen. Natuurouders bieden een oplossing. Zij staan de leerkrachten bij in de organisatie en de uitvoering van het veldwerk. Natuurouders zijn dus assistenten van de leerkracht voor natuur- en milieueducatie in het basisonderwijs.
Meer info: www.natuurouders.be of T 050 40 32 82, E geert.verbeure@west-vlaanderen.be
- Zeeanimatoren kennen de veldwerkpakketten Boreas, Flar en Flora en de Zeekoffer. Ze weten meer over de duinen, het strand en de zee en passen zich aan aan het niveau van de kinderen.
Meer info www.weekvandezee.be of T 059 34 01 64, E claudewillaert@west-vlaanderen.be

Hoe word je natuurouder?

Door het volgen van een cursus natuurouder! Tijdens zeven vormingsmomenten krijgen de natuurouders oefeningen om samen met de kinderen meer over de natuur en het milieu te ontdekken. Het algemene deel van deze cursus besteedt ruim aandacht aan het omgaan met kinderen. Daarnaast worden bepaalde thema's aangepakt aan de hand van eenvoudige werkvormen. Misschien werkt de school reeds rond afvalpreventie of is er een educatieve tuin op school. Vaste onderdelen van de cursus zijn: kennismaking, wat is NME, hoe leren kinderen, werken met leskoffers, omgaan met veldwerkactiviteiten buiten de klas, overleg met de leerkracht, afspraken...
De provinciedienst natuur- en milieueducatie organiseert op vraag van scholen en gemeenten, cursussen voor mensen die als natuurouder (minstens 10) aan de slag willen gaan. De cursussen zijn gratis!

Hoe word je zeeanimateur?

De cursus zeeanimateur wordt georganiseerd door de provincie West-Vlaanderen samen met haar partners. De cursus bestaat uit 3 volle dagen. Na de cursus kan je ingezet worden als vrijwilliger door een bezoekerscentrum of een kustgemeente. Tijdens de lessen wordt er aandacht besteed aan methodiek, veldwerk en de 3 veldwerkkoffers: Boreas (kleuters), Flar en Flora (1e graad) en de zeekoffer (2e en 3e graad). Wat deze koffers inhouden vind je onder punt 3. Didactisch materiaal. Deze veldwerkkoffers kunnen leerkrachten gratis ontleen in elke kustgemeente. Leerkrachten kunnen in overleg met het steunpunt NME Kust aansluiten bij de cursus indien ze de vorming voor een bepaald pakket wensen te volgen.

2. Het mobiliteitsvraagstuk en veiligheid

2. Het mobiliteitsvraagstuk en veiligheid

Al naargelang de afstand en de periode van het jaar zijn er soms verschillende opties. Veelal wordt ook voor kortere afstanden (maximum 25 kilometer van de locatie) voor de bus gekozen.

- Waar je naartoe gaat, bepaalt mee je vervoermiddel. Maar je kan misschien ook de plaats mee laten bepalen door je vervoermiddel. Wil je het goedkoop en milieuvriendelijk aanpakken, dan kies je best een plaats die niet te veraf is, dat geeft je in elk geval meer mogelijkheden.
- In je planning voorziet je een redelijk startuur, zodat je tijdig op je eerste punt van afspraak komt. Hou er rekening mee dat fietsen in groep doorgaans trager gaat dan alleen, er 'vermoedelijke vertragingen' kunnen zijn, net als met de trein of de bus trouwens.

2.1. De fiets!

- Maar de fiets is dikwijls een beter alternatief. De voordelen van de fiets zijn onovertroffen: uitstekend voor het milieu, gezond voor leerkracht en leerling, leuk voor de teamspirit onder de leerlingen, een tas kan op de bagagedrager, je kan stoppen wanneer je wil, je bereikt perfect de plaats waar je moet zijn, geen files en geen parkeerproblemen en je rijdt... gratis.
- Fietsen naar zee wordt ook onderdeel van je programma. Je bouwt stops in, eventueel gekoppeld aan een picknick of een bezienswaardigheid. Dat geeft ook afwisseling voor de 'luie' fietsers.
- Fietsen wil niet zeggen dat er op het vlak van mobiliteit niets moet worden voorbereid:
 - ! Goede fietsen. Wijs de leerlingen erop dat hun fiets in goede staat moet zijn. Zo vermijd je problemen met lekke banden, slechte remmen, lichten die niet werken, ... Dit verhoogt ook de veiligheid.
 - ! In groep rijden is nog wat anders ... Zorg voor voldoende begeleiders (leerkrachten, ouders, natuurouders). Maak er de leerlingen attent op dat ze in groep rijden en daar de nodige aandacht moeten voor hebben.
 - ! Bereid je tocht goed voor en kijk wat de belangrijkste fietsknelpunten zijn (gevaarlijke oversteken, te smal fietspad, ...) Probeer ze zoveel mogelijk te vermijden. Neem een alternatieve route als het niet teveel om is. Een fietsnetwerkaart met de knooppunten is een heel handig hulpmiddel om je fietstocht zo veilig mogelijk te plannen en gemakkelijk je weg op onbekend terrein uit te stippelen én te volgen.
- Fietsnetwerk Kust reikt je 600 km fietsplezier aan. Met de fietsnetwerken "Westhoek Noord" en "Brugs Ommeland" kan je het hinterland van respectievelijk de Westkust en de Oostkust verkennen. Een fietszoektocht of een wandelzoektocht uitstippelen is dankzij de fietsnetwerken en wandelnetwerken (Westkust en Oostkust) een heel stuk gemakkelijker. Je hoeft geen plastic lintjes, die dikwijls achteraf blijven hangen, ophangen en vrezende dat iemand ze gaat verwijderen.
- Materiaal om een band te stoppen en een fietspomp zijn geen overdreven luxe.
- Vraag eens na bij de verantwoordelijk of de verzekering in orde is.

2.2. Bussen en trappen met de MOS-school

- Je bent uiteraard een MOS-school (Milieuzorg Op School). Dus, je kan gebruik maken van de 'Poppelepee'. Je moet wel de reguliere bussen en trams van De Lijn nemen, maar je reist gratis. Je activiteit hoort bij de schakels, maar met veldwerkmateriaal zit je goed. Met je Poppelepee mag je ook gratis op de kusttram!
- De groep mag niet meer dan dertig deelnemers tellen, je stapt op en af aan een reguliere halte buiten de spitsuren (ochtendspits van 07.00 u tot 09.00 u en avondspits van 15.30 u tot 18.30 u) en je uitstap past in het MOS-project van de school.
- Je stuurt 10 dagen op voorhand een digitale aanvraag naar de MOS-begeleiding van jouw provincie (West-Vlaanderen: mos@west-vlaanderen.be). Deze geeft zijn goedkeuring en brengt de Lijn op de hoogte. Jij staat met je leerlingen op tijd aan de halte, kan de chauffeur een print van het goedgekeurde aanvraagformulier voorleggen en je kinderen beschikken elk over een MOS-poppelepeepasje.
- Is MOS op mysterieuze wijze aan je schoolgebeuren ontsnapt? Geen nood! Je stapt in het MOSproject door het ondertekenen van de milieubeleidsverklaring en kan van dan af genieten van alle MOS-voordelen. Daarvoor contacteer je de MOS-begeleider T 050 40 32 66 of 050 40 33 80. MOS bestaat in alle Vlaamse provincies. De 'Poppelepee' kan ook niet alles en je moet andere vormen van openbaar vervoer onder de arm nemen, maar die kosten wel geld. Tenzij de school een eigen bus heeft, maar dat kost natuurlijk ook.

2.3 De bus

- Je enige alternatief is de bus zonder 'Poppellepee'. Je zoekt uit welke maatschappij je de beste voorwaarden biedt. Let ook op de grootte van de bussen. Soms is er een beduidend prijsverschil voor enkele zitplaatsen meer of minder. Kleinere bussen (1 klas) zijn dikwijls gemiddeld duurder dan grotere. Probeer misschien met twee klassen op stap te gaan wanneer dat voordeliger is.
- Een bus voor een hele week is quasi onbetaalbaar. Je kunt er dus voor kiezen om je te laten brengen en afhalen met een bus en tijdens je Week van de Zee de verplaatsingen te doen met fietsen. Je vraagt je eigen gemeente of ze de fietsen van de kinderen willen brengen op de eerste dag en terug afhalen op de laatste dag. Spreek met je verblijfcentrum duidelijk af waar de fietsen kunnen gestald worden.

2.4 Treinen

- Ben je vrij dicht bij een station gelegen, dan kan je daar uitkijken voor een voordelig tarief en een goede verbinding. Uiteraard vind je heel wat gegevens (uurregeling) op de website van de NMBS www.nmbs.be. Vergeet niet te reserveren als je met een grote groep bent.
- Hou in de gaten dat de trein, in tegenstelling tot de fiets, niet bij het strand stopt en je dus met de kinderen nog een eindje moet stappen. In een paar gevallen is dat nog een eind!
- Misschien ga je eerst naar een natuureducatief centrum of een andere plaats. Let op de wandelafstand, in bepaalde gevallen kan de kusttram hier soelaas brengen www.dekusttram.be.
- Hou er rekening mee dat de trein altijd een beetje reizen is. Als de kinderen met iets bezig zijn, een kleine quiz bijvoorbeeld, gaat de tijd sneller.

Aankomsten aan Zee met de trein

Kustgemeente Kortste afstand naar het strand

Knokke	1.000 m
Blankenberge	390 m
Duinbergen	390 m
Oostende	600 m
Heist	800 m
Koksijde	4.800 m (aansluiting met bus mogelijk of doorrijden tot De Panne en dan de kusttram nemen)
Zeebrugge dorp	1.000 m
De Panne	3.800 m (directe aansluiting met de kusttram tot aan het strand)
Zeebrugge strand*	0 m

* Enkel tijdens het seizoen, controleer bij de NMBS

2.5 De kusttram

- Wereldberoemd bij de vakantiegangers, rijdt van De Panne tot in Knokke-Heist (en terug ☺). Eenmaal je aan zee bent, biedt de kusttram heel wat mogelijkheden om op een efficiënte manier op je bestemming te raken. Buiten het hoogseizoen rijdt er om het half uur een tram. Tijdens de zomermaanden om de 10 minuten.
- Wees voorzichtig: met een groep kinderen blijf je best op je hoede, want niet overal zijn er veilige opstapplaatsen.
- Voor alle info: www.dekusttram.be

2.6 Carpoolen

- De auto, er rijden er al zoveel, is soms een alternatief. Je hebt geëngageerde ouders en die willen wel rijden. Het lukt natuurlijk maar wanneer ouders een duidelijke heenweg en een terugweg hebben, ze kunnen moeilijk de hele dag rondrijden.
- Financieel kan het de kosten drukken.
- Zoek eenvoudige en veilige punten om op te halen en af te zetten, zodat je geen tijd verliest, omdat men 'het niet vond'.

2.7. Veiligheid

- Met kinderen op stap gaan vraagt altijd de nodige aandacht voor veiligheid. Op weg naar zee vormt daarop geen uitzondering.
- Aan het strand is het vooral opletten met de strandhoofden (we gebruiken meestal verkeerdelijk het woord 'golfbreker').
Ze zijn glooiend en glad door de aangroei van wieren. Laat kinderen nooit alleen een strandhoofd verkennen. Zelfs al is er een begeleider, laat kinderen niet voorbij de watergrens. Uitglijden en in het water terechtkomen langs het strandhoofd kan serieuze verwondingen met zich meebrengen of erger.
- Laat kinderen geen al te diepe putten graven of vul ze voor je weggaat terug op (maar vergeet dat dan niet!). Bij eb ziet iedereen wel de putten, maar eenmaal overstroomt, kunnen ze onaangenaam uit de hoek komen. Een klein kind gaat zo gemakkelijk opeens kopje onder en dat heeft soms nare gevolgen. Maak de kinderen daarvan bewust.
- Hou je aan de richtlijnen die verstrekt worden door de reddingsdiensten. Op het strand is er signalisatie aangebracht. Je weet best wat die symbolen betekenen. Op de website www.ikwv.be vind je alle info daarover.

IKWV iekawiedadde?

Tijdens de zomermaanden is bijna 30km strand bewaakt door kustredders. Toch wordt nog steeds vastgesteld dat veel vakantiegangers hun leven riskeren door in een onbewaakte zone te gaan baden. Om die mensen op de gevaren te wijzen hebben de Intercommunale Kustreddingsdienst West-Vlaanderen (IKWV), het Provinciebestuur West-Vlaanderen, de Vlaamse Milieumaatschappij en de Vlaamse Gezondheidsinspectie de handen in elkaar geslagen. Het eindproduct van deze vruchtbare samenwerking is een educatieve film: "Ik zwem waar het veilig is".

Deze video toont de kinderen op een speelse manier waar ze veilig kunnen zwemmen, hoe ze de bewaakte zone herkennen en waar ze nuttige informatie vinden. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de zwemwaterkwaliteit en aan het probleem van afval op het strand. Ook het gevaar van onbeschermde blootstelling aan de zon komt er ruimschoots in aan bod.

duur: 20 minuten

Alle basisscholen in Vlaanderen kunnen de film gratis bestellen in dvd of vhs formaat bij IKWV Zuidenwindhelling 2, 8670 Oostduinkerke, www.ikwv.be, T 058 23 80 00, F 058 23 80 10, E info@ikwv.be

2.8 Verzekering

- De gewone schoolverzekering dekt meestal de risico's van openluchtklassen en uitstappen. Meestal, niet elke schoolpolis is dezelfde. Neem bij de minste twijfel contact met de verantwoordelijke in je school of met de schoolverzekeraar of makelaar. Neem het telefoonnummer en ongevaldocumenten mee.

2.9. Medische verzorging

- Een EHBO-kit voor kleinere uitstappen, kinderen vinden er een grote troost in.
- Voor zeeklassen is een medische fiche per kind te voorzien en vergeet de siskaart en enkele vignetten niet!

3. Didactisch materiaal

3. Didactisch materiaal

- Voor het werken met kinderen aan zee werden diverse educatieve pakketten uitgewerkt. De veldwerkpakketten Boreas (kleuters en 1ste leerjaar), Flar en Flora (1e graad) en Zeekoffer (2e en 3e graad) kan je in elke kustgemeente gratis ontfangen. De lesbrochure zit in elke koffer, maar kan je op voorhand bestellen aan een democratische prijs. Sommige didactische materialen kan je via de website www.weekvandezee.be raadplegen.
- Bij onderstaande pakketten hoort telkens een begeleidende brochure. Ze geven inspiratie en zetten je op pad om aan de kust aan natuur- en milieueducatie te doen. Verschillende brochures horen bij een koffer of andere veldwerkmaterialen. Dat vereenvoudigt in elk geval je zoektocht naar geschikt en voldoende materiaal bij de begeleiding.
- Gemeenten, bezoekerscentra, ... bieden, zoals al werd aangegeven, nog andere pakketten aan. Soms zijn die voor specifieke gebieden/locaties: Zwin Natuurcentrum, Walraversijde, VBNC De Nachtegaal, De Doornpanne, Het Zeehuis, ... Soms is er een begeleidende brochure, soms niet. Je kan het altijd navragen.
- Voor de meeste van onderstaande pakketten worden vrijwel jaarlijks vormingen georganiseerd. Wie de vorming volgt, krijgt de lesbrochure gratis.

De vormingen worden tijdig aangekondigd op de website van de Week van de Zee: www.weekvandezee.be

BOREAS - kleuters en 1ste leerjaar

De kleine kleuters worden met Boreas (de Griekse god van de Noordenwind) uitgedaagd om de natuur aan het strand en in de duinen op een speelse manier te observeren. Het centrale punt in dit pakket is een windscherm waar heel wat doe-activiteiten rond uitgewerkt werden. Er worden ook heel veel expressieve momenten ingelast zodat de kleuters de kans krijgen hun belevingen uit te drukken. Op deze manier wordt concreet invulling gegeven aan de leerdoelen binnen wereldoriëntatie.

FLAR EN FLORAPAD - 1e graad

Flar en Flora wijzen je de weg langs dit natuurleerpad. Bij elke halte langs het parcours dat je uitzet op het strand of in de duinen, hoort een doe-opdrachtje. In het tasje dat de leerlingen meedragen zit alle materiaal dat ze nodig hebben om die uit te voeren. Zo worden op een speelse manier, via zintuiglijke waarnemingen, enkele begrippen over zee, strand en duin bijgebracht. Je kunt het spel in de klas introduceren met een bijbehorend poppenspel (poppen apart aan te vragen).

DE ZEEKOFFER – 2e en 3e graad

Wil je met je klas de zee, het strand of de duinen eens van naderbij bekijken dan is deze zeekoffer een absolute aanrader. Hij bevat tal van educatieve materialen (lopen, zoekkaarten, schepje, ...) waarmee je deze biotopen op een speelse en leuke manier beter kunt leren kennen. De uitgebreide handleiding bespaart de leerkracht veel voorbereidend werk en geeft mogelijkheden voor een eenvoudige verwerking achteraf.

Bijkomend materiaal bij de Zeekoffer: verrekijkers en windmeter (apart te bestellen).

Bekijk deze brochure op www.weekvandezee.be.

'Wat zie je aan zee' - basisonderwijs

Werken met natuurbeelden van kinderen aan de hand van 52 foto's van Misjel Decler. Welk beeld hebben kinderen van de natuur? Wat doen zij het liefst in de natuur, wat trekt hen het meeste aan? In de bijgaande brochure vind je een inleiding op het thema en worden tal van onderwerpen aangebracht. Op de achterzijde van elke foto wordt een eerste aanzet gegeven.

'Wat zegt je de zee?' - basisonderwijs

Het verhaal van Juttekind geschreven door Geert De Kockere met tekeningen van Johan Devrome. Het boekje besluit met veldwerkopdrachten en ideetjes voor in de klas en buiten.

CD: De golven zijn het ritme - basisonderwijs

Liedjes per graad en een klankenpad, met leidraad.

Zeeliedjes - Kleuter en lager onderwijs

CD en werkmap.

En zingen maar!

Op blote voet/lenpad - lager onderwijs

10 nieuwe, leuke activiteiten voor kinderen over voelen; activiteiten voor aan zee en voor in de klas.

Bekijk deze brochure op www.weekvandezee.be.

Woeste Willem - kleuter en 1e graad

Woeste Willem neemt de kinderen mee op een boeiende en spannende verkenning in de duinen en op het strand. Geheimen, raadsels en zoveel meer worden er opgelost met gebruik van alle zintuigen.

In de zee woont de maan - kleuter en 1e graad

Beelden die aanspreken, verpakt in bewegingen, personages, geluiden en klanknabootsingen. Actief de aspecten van een gedicht ervaren: klappen en scanderen op metrum en ritme, dansen met stem en inhoud, beelden uiten met bewegingen, voor één dag de personages uit een gedicht worden. De 'taalspeelbaarheid' tintelt tot in de toppen van vingers en tenen. Fantasie en verbeelding vormen de hoofdtonen.

Natuur op je bord - kleuter en 1e graad

We speuren naar de geheime wereld van de planten in de duinen. Honderd jaar oude verhalen inspireren ons om te kokkerellen. Onder de vlier ontdekken we de geheime kracht van deze struik. Eetbare planten en bessen worden verwerkt in héérlijke seizoensspannenkoeken, een pure winterposteleinsoep of naar duindoornbessen smakende beignets. De smaak te pakken?

Speelduinen - 2e graad

Spelend leren mag je hier letterlijk nemen. Tal van spelvormen laten de kinderen de natuur ontdekken van onze duinen. "Speelduinen" is een werkwoord: wij speelduinen heel graag!

Buiten westen - 3e graad

Op een speelse manier ontdekken hoe men zich kan oriënteren op het veld, al dan niet met kaart: kaart- en kompasinitiatie aan zee

Windpainting - Schilderen met de wind - lager onderwijs

Wind en zand kleuren het strand, voor wie actief met kunst aan de slag wil en zijn fantasie de vrije loop laat gaan. Alle leeftijden kunnen hier hun ervaringen ontdekken.

Duinpoëziepad - 2e en 3e graad

Het duinpoëziepad wil kinderen op een amusante manier kennis laten maken met 'zeepoëzie'. Ze worden uitgedaagd om expressief te lezen, het nodige gevoel aan te wenden, hun mening en voorkeur te formuleren. Ze worden gestimuleerd om te schrijven: via associatieoefeningen en opdrachten komen de kinderen tot eigen werk. Het schrijven beoogt ook het aanscherpen van de eigen zintuigen en om als 'een beetje dichter' verder door het leven te gaan.

James & Co - basisonderwijs

Een schildershoeed, een verfkwast en een palet...
Met deze attributen zwerven we door Ensors inspiratiebron.
Maar het blijft niet bij kijken, de schilderezels staan al klaar.

Zand zee zon - jongste kleuters

Een bundel vol leuke activiteiten rond deze 3 z-woordjes

Strandzoekkaart - 2e en 3e graad

Een zoekkaart met de voornaamste schelpen en andere aanspoelsels.
Kinderen kunnen zelf zoeken naar de naam.
Bekijk deze zoekkaart op www.weekvandezee.be.

Vogelzoekkaart - 2e en 3e graad

Met deze zoekkaart kunnen kinderen vanaf de 2e graad de meest voorkomende vogelsoorten aan de Belgische kust op naam brengen.
Bekijk deze zoekkaart op www.weekvandezee.be.

Zeeyoti – 1e graad

Het memoriespel van de zee!. Kleur ze zelf in en leer enkele zeeorganismen. Zeeyoti kan je ook aanwenden om groepen in te delen,...

Het Goede Visspel – 3e graad

Dit spel kun je spelen met de hele klas (in kleine groepjes) of thuis met familie.

Eerst moet je de kaartjes aan beide kanten uitknippen en leg ze open op tafel met de verschillende visjes naar boven. Maak een kleine pion voor jouw groepje, bijvoorbeeld een bootje van papier of een schelpje: kokkel, nonnetje, wenteltrapje, mossel, zaagje,... en neem een dobbelsteen. De wereldkaart is het spelbord...

Bekijk het Goede Visspel op www.weekvandezee.be.

vriendjes en

Met Jommeke naar zee

Een spelletjesboek met een kortverhaal en allerlei weetjes, doe-activiteiten en spelletjes. Uit welke delen bestaat het strand en welke biotopen vind je in de duinen? Wil je kokerellen met duurzame vis? Hoe laat je een schelp verdwijnen? Zoek je leuke spelletjes op het strand? Wil je papieren bloemen knutselen? Weet je hoe je krabben kunt vangen? En hoe je het verschil ziet tussen een mannetjes en een vrouwtjes krab?

‘Strandvondsten’ en ‘Bloemen uit de duinen’

Wil je op een goedkope, maar efficiënte manier meer weten over planten in de duinen of aanspoelsels aan zee, dan heb je twee handige boekjes die je zeer goede informatie verstrekken: ‘Bloemen uit de duinen’ en ‘Strandvondsten’. Ze zijn verkrijgbaar bij VBNC De Nachtegaal in De Panne, BC De Doornpanne in Oostduinkerke, de toeristische diensten van De Panne, Koksijde en Nieuwpoort en het Provinciaal Informatiecentrum Tolhuis (Brugge) 0800 20 021 (gratis nummer). Prijs: € 2,5 per boekje.

‘De fascinerende wereld van de polder’

Polder is een Nederlands woord dat in heel wat talen werd overgenomen. Polders zijn dan ook een typisch half natuurlijk landschap van onze kustvlakte. Dit gidsje helpt je om de natuur van dit uniek landschap te ontdekken. Prijs: € 3. Bestellen: zie ‘Strandvondsten’ en ‘Bloemen uit de duinen’.

4. Het activiteitenaanbod aan zee

4.1 Algemeen

- Je hebt zelf ideeën voor activiteiten die jij of de klas graag hadden gedaan. Vind je die ook terug bij organisaties en centra aan de kust? Of je wil eerst weten wat er zoal kan aan de kust. Wat bestaat er en waar vind je het terug?
- Aan onze kust heb je een ruime keuze uit wandelingen, fietstochten, workshops, veldwerk die dan weer te combineren vallen met een bezoek aan een natuurcentrum, een maritiem museum, een tentoonstelling, enzovoort.
- In de meeste gevallen kan je gidsen en zeeanimatoren aanvragen, maar mits de nodige voorbereiding kan je ook zelf voor de begeleiding zorgen.
- Je staat er niet helemaal alleen voor, want er zijn veel pakketten en brochures die je op de goede weg zetten, inspiratie geven of je materiaal aanreiken om met je klas aan de slag te gaan. Wie een vormingen volgde over één van de verschillende veldwerkpakketten kan zelf met een koffer of een ander pakket duin en strand exploreren (zie www.weekvandezee.be 'cursussen en vormingen').
- Centra en musea hebben doorgaans aangepaste programma's voor kinderen.
- Zorg voor variatie. Kies je voor een bezoek aan een natuurreservaat met een gids, zorg dat er daarna ook iets actiefs komt. Ga je schelpen en aanspoelsels determineren, vergeet bijvoorbeeld niet iets rond verhalen, zingen, bewegen, ... ter afwisseling.
- Een aantal veldwerkpakketten (De Zeekoffer, Boreas, Flar en Flora) zijn in elke kustgemeente gratis te ontleen. Er is wel een waarborg te betalen. De bijhorende lesbrochures kan je op voorhand aankopen, zie 6. Prijslijst en bestelformulier didactisch materiaal. Zo kan je de activiteit op voorhand voorbereiden. Deze lesbrochures zitten ook telkens in de koffer zelf. Als je het pakket niet kent, kan je (zie www.weekvandezee.be) de vorming volgen. Je kan voor de begeleiding ook een Zeeanimator vragen via de kustgemeente.
- In alle kustgemeenten en badplaatsen kan je een programma opzetten. Elke kustgemeente heeft een contactadres voor NME en de verantwoordelijken zullen je helpen met je vragen en het samenstellen van een programma.

4.2 Aanbod per kustgemeente

Veldwerk, workshops, wandelingen , ... natuur- en milieueducatie in elke kustgemeente

Gemeente De Panne

Dienst Milieu

Zeelaan 21, 8660 De Panne

T 058 42 97 69

E wendy.marteel@depanne.be

W www.depanne.be

Contactpersoon: Wendy Marteel

De dienst Milieu geeft informatie en advies aan scholen en organiseert activiteiten voor scholen tijdens de Week van de Zee. De dienst Milieu leent ook de provinciale veldwerkkoffers (Boreas, Flar en Flora, De Zeekoffer) uit. De koffers zijn op maat van het basisonderwijs. Meer info T 058 42 97 69

Activiteiten

Week van de Zee, milieuprojecten, wandelingen, excursies, fietstochten, boeken van gidsen

Leermiddelen

veldwerkkoffer: Boreas (kleuter)

veldwerkkoffer: Flar en Flora (1ste graad)

veldwerkkoffer: De Zeekoffer (2de en 3de graad)

brochures/folders

Faciliteiten

bibliotheek, infoloket, website, wandel/fietsroute

Vlaams Bezoekers- en Natuureducatie Centrum (VBNC) De Nachtegaal

Olmendreef 2, 8660 De Panne

T 058 42 21 51

E nachtegaal.anb@vlaanderen.be

W www.vbncdenachtegaal.be

Contactpersoon: Lieven Lansweert

De Nachtegaal ligt centraal in het natuurreservaat 'Duinen en bossen van de Panne', gelegen tussen het Calmeynbos en de Oosthoekduinen. Het ligt vlakbij het uitgestrekte duinengebied De Westhoek.

De Nachtegaal wil haar bezoekers, jong en oud, informatie verstrekken over de kustmilieus. In een permanente tentoonstelling kan je kennis maken met de levende en niet-levende natuurelementen van zee, strand en duinen. De jonge bezoekers kunnen er het gratis kinderparcours met vele doe-opdrachten volgen. De Nachtegaal heeft eveneens een uitgebreid aanbod aan educatieve pakketten en materialen!

Zeevogels in de kijker (ontdek op een speelse manier de levenswijze van zeevogels aan onze Belgische kust), Zwanzen over zwammen, Bloemenkraam en schelpenhandel, Zeesnuisteren (samen speuren naar zeeschatten), Duinenreservatenspel, Speurneuzen in het bos. Het is slechts een greep uit de vele mogelijkheden. Kijk op www.vbncdenachtegaal.be voor het volledig aanbod!

In de natuurtuin vind je op een kleine oppervlakte de meest typische duinplanten en duinbiotopen terug. Het is het ideale vertrek- of eindpunt voor een fikse wandeling in de rondom gelegen duinen.

Activiteiten

rondleiding in bezoekerscentrum, natuurgidsen/begeleiding, veldwerk, vorming

Leermiddelen

lespakketten, meetinstrumenten, posters, brochures, folders, spel, cd-rom, veldstudie-materiaal, leerkoffers, rugzakjes, e-zine

Faciliteiten

informatieloket, interactieve tentoonstellingsruimte, natuurgebied, wandelroute, natuurtuin, bibliotheek, cafetaria, leslokaal, labo

Koksijde

Gemeente Koksijde

dienst Milieu en Duurzame Ontwikkeling

Duinenhuis Koksijde

Bettystraat 7 (briefwisseling: p/a Zeelaan 303) 8670 Koksijde

T 058 52 48 17

GSM 0499 69 17 15

F 058 53 30 83

E duinenhuis@koksijde.be

W www.duinenhuis.koksijde.be

contactpersoon: Charlotte Magherman

Het Duinenhuis dompelt je onder in alles wat onze kust te bieden heeft. We stellen de kennis, vaardigheden én attitude van onze jeugd op de proef. En dat op een unieke locatie: bovenop de Schipgatduinen, met zicht op zee.

De doe-stations zetten onze kust volop in de kijker en laten je voelen, tasten, ruiken en proeven van de zee. Na een hartelijk welkom, een fascinerende inleiding en een praktische groepsindeling, kunnen de groepjes meteen zelf aan de slag. Gedichten opstellen met de zee als muze, orde scheppen in de chaos van een scheepsdok, paaldorpen bouwen op het zand, ... : de diversiteit van het aanbod biedt leerkrachten een leidraad om vakoverschrijdend een ontdekkingsstocht doorheen onze kust aan te vatten. De doe-stations worden op maat van drie leeftijdsgroepen aangeboden: tweede en derde graad basisonderwijs en eerste graad secundair onderwijs. Een volledige sessie duurt twee uur. Een animator leidt de activiteiten in goede banen. Voor groepen is reservatie verplicht. Tijdens de vakanties en op woensdagnamiddag gooien we regelmatig onze deuren open voor individuele deelnemers (check onze website!).

Het Duinenhuis is letterlijk op een boogscheut van de zee verwijderd. Geen wonder dus dat we tal van activiteiten voorzien met de voeten in het water. Strandjutters en garnaalkruiers in wording kunnen met volle teugen de gezonde zeelucht opsnuiven tijdens onze activiteiten op maat. Wie zelf op pad wil in de natuur, vindt alle veldwerkmateriaal in ons uitleenpunt. Nagenieten kan in het strandlabo of op het dakterras. Ons vormingsprogramma - boordevol activiteiten voor jong en oud - én een uitgekiende selectie tijdelijke tentoonstellingen maken je ongetwijfeld warm voor een terugkeerbezoek. Misschien huur je in de toekomst zelf één van onze vergaderzalen?

Tip: Kom te voet, per fiets of met het openbaar vervoer (kusttram halte Lejeunelaan). De Bettystraat is autovrij. Wie met de wagen komt, kan parkeren op het Elisabethplein en daarna langs het duinenpad naar het Duinenhuis wandelen.

Activiteiten:

Educatief centrum met doe-stations, veldwerk, vorming, begeleide wandelingen/excursies, garnaalkruien, tijdelijke tentoonstellingen,...

Leermiddelen:

Duinpieper, veldwerkkoffer Boreas (kleuter), veldwerkkoffer Flar en Flora (1ste graad), veldwerkkoffer De Zeekoffer (2de en 3de graad), Duinkabouter (kleuter en 1ste graad), Flora-ezels in de duinen (1ste, 2de en 3de graad), Jutterskind (1ste graad), De kus van Zephyrus (4de leerjaar en 3de graad), Zeven van de Zee (3de en 4de graad), Met een (zee)paard in zee (3de graad), compostkoffer, recyclagekoffer, batdetector, stereoscopen, ...

Faciliteiten:

doe-stations, tentoonstellingsruimte, strandlabo en -keuken, leeshoek, informatieloket, dakterras, vergaderzaal/leslokaal, natuurgebied

Bezoekerscentrum De Doornpanne

Doornpannestraat 2, 8670 Koksijde (Oostduinkerke)

T 058 53 38 33

W www.iwva.be/bezoekers

E bezoekerscentrum@iwva.be

Contactpersonen: Rika Driessens en Bart Clarebout

Het bezoekerscentrum van de Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne Ambacht (IWVA). Het is dan ook de perfecte locatie om meer te weten te komen over het landschap, de dieren en planten die er leven en het natuurbeheer van de duinen.

Maar er is meer dan natuur alleen!

Het natuurgebied laat de IWVA toe om elk jaar duizenden mensen te voorzien van drinkwater van uitstekende kwaliteit!

Het volledige proces, van grondwaterwinning tot de productie en distributie van drinkwater, kan je volgen in het bezoekerscentrum.

Er worden verschillende begeleide sessies georganiseerd in

- het bezoekerscentrum en het waterwinningsbedrijf: de winning, zuivering, distributie van drinkwater en het hergebruik van water (kringlopend water)
- het bezoekerscentrum en het natuurgebied De Doornpanne: op stap met de vogelrugzak, kleurrijke duinen, actieve natuurwandeling.

Activiteiten

rondleidingen, excursies, veldwerk, info en advies

Leermiddelen

veldwerkkoffer: Vogelrugzak (2de en 3de graad)

actieve natuurwandeling (alle graden)

kleurrijke duinen (oudste kleuters, 1ste en 2de graad)

brochure/folder

bedrijfsfilm

tijdelijke tentoonstelling over natuur- of milieuthema

natuurleerpad

Faciliteiten

bezoekerscentrum, tentoonstelling, leslokaal, veldstudiemateriaal, natuurgebied, wandelroute

Koksijde

NAVIGO - Nationaal Visserijmuseum van Oostduinkerke

Pastoor Schmitzstraat 5, 8670 Oostduinkerke

T 058 51 24 68

E info@visserijmuseum.be

www.navigomuseum.be

NAVIGO-Nationaal Visserijmuseum van Oostduinkerke

In een stemmig groen plekje midden in het dorpscentrum van Oostduinkerke wandelt men het Nationaal Visserijmuseum binnen; de thuishaven van de 'paardenvissers' die te paard op garnalen vissen, een lange traditie die uniek is in de wereld. De rijke collectie wordt voorgesteld in mooie decors en interactief ontsloten. Diverse doe-elementen voor groot en klein dragen in belangrijke mate bij tot een grote belevingswaarde van het museum. Zo kan de kleine bezoeker bijvoorbeeld zelf een Morse-bericht opstellen en verzenden of een (bijna) echte storm beleven. Het kustvissersvaartuig OD.1 'Martha' met daaronder de onderwaterwereld met de indrukwekkende Noordzeeaquaria vervullen het geheel. De verzameling verenigt erfgoed, kunst, ambacht en de rijke natuur van de Noordzee.

Activiteit

museum, infoloket/adviescentrum, diverse workshops, interactieve visserijlessen met de vissers gidsen/begeleiding

Faciliteiten

interactieve tentoonstellingsruimte, museumschepen, aquaria, voelaquarium, bibliotheek, cafetaria, leslokaal

Leermiddelen

spel, doe-elementen, werkbladen

Rodeo

G. Grandplein 25, 8670 Sint-Idesbald (Koksijde)

GSM: 0495 25 40 83

E info@zeetochten.be

W www.zeetochten.be

Westkust AmfibieZeetochten

De Normandie, de laatste amfibieboot van de Belgische kust, bezorgt je een uniek halfuur op zee en dit voor slechts 3 euro per leerling (min. 20 deelnemers). Amfibieboten van dit type transporteerden soldaten en wapens van de schepen naar het vasteland tijdens de Tweede Wereldoorlog bij de landing in Normandië. De Duitsers vermoedden dat de geallieerden havens nodig hadden voor hun invasie, maar op D-day verrasten de geallieerden het Duitse leger met 2000 amfibieboten.

Beleef de sensatie om vertrekkend van op het strand de zee in te rijden, waarna we overschakelen van voertuig naar vaartuig.

Mogelijke vertrekpunten: De Panne, Sint-Idesbald, Koksijde, Oostduinkerke en Nieuwpoort

Activiteit

zeetocht

Faciliteiten

amfibieboot

Leermiddelen:

Stad Nieuwpoort

Kinderboerderij "De Lenspolder"

Elf juliwijk 6A, 8620 Nieuwpoort

T 058 23 69 86

E: kinderboerderij@nieuwpoort.be

Contactpersoon: Hoofdverantwoordelijke kinderboerderij en NME Nieuwpoort:

Mevr. Marie-Ange Loones

Kinderboerderij De Lenspolder is een stedelijke kinderboerderij waar reeds meer dan 30 jaar groepen en gezinnen ontvangen worden voor activiteiten. We zijn elke dag toegankelijk van 10u tot ten minste 17u. Kleuters -, lager onderwijs, eerste graad beroeps secundair onderwijs, bijzonder onderwijs of mensen met een beperking kunnen bij ons terecht. Wij hebben tot doel kinderen en volwassenen terug in contact te brengen met dier en natuur, verwondering op te wekken voor eenvoudige dingen en heel wat kennis mee te geven op een boeiende en actieve manier.

Het terrein van de kinderboerderij is in twee delen opgesplitst en bestaat uit de buitenweiden en het erf met een omwalling en een houten brug. Op de buitenweiden bevinden zich de schapen, een pony, muilezel en paard, ganzen en een klein speelplein met klimrek. Op het erf met een omwalling lopen er kippen en eenden vrij rond. Nabij het erf bevinden zich geiten, varkens en een ezel. Er is een konijnen- en kippenhok, een duiventil, een bijenhal en daarnaast ook nog een cafetaria, een bakhuis, een boerderijklas en een speelpleintje voor de kleinsten en een spreukenroute.

Nieuw: Naast de kinderboerderij bevindt zich nu ook een vlindertuin met vaste planten en er zijn 16 hoogstamfruitbomen aangeplant op het erf. Deze zullen ook een educatief karakter krijgen (zie activiteiten aanbod).

Aan te vragen: Aanbod en info brochure 'Info voor groepen en scholen' met maandthema's (sept tot juni)

Kostprijs van de activiteiten: Scholen Nieuwpoort gratis - Scholen en groepen 1€ per deelnemer met een minimum van 20€ per groep en per halve dag deel.- Broodbakken: 0,50 € per deelnemer (ook voor scholen van Nieuwpoort).- Betaling gebeurt ter plaatse en contant aub.

Naast het boerderijleven wordt ook aandacht besteed aan natuur- en milieu- educatie. Zo kunnen klassen bij ons terecht tijdens de "Week van het Bos" in oktober en de "Week van de Zee" in mei (voor Westkustscholen).

Activiteiten

natuurwandelingen-excursies, veldwerk, info en advies natuurwandelingen scholen, geregeld cursussen natuurgids-bijencursus, vlindercursus, compostcursus, rondleidingen, workshops

Klussen in de boomgaard, Paardenfestijn, Knuffelverhaal, De soep is aangebrand, Bloem viltten voor Moederdag, Paaskransje bakken, Van schaaft tot draad, Kriebelparade met de kabouters, Vlinders in de buik.....

Leermiddelen:

aanbod-brochure voor scholen met maandthema's aan te vragen: vooral doe-activiteiten.

kleuter: veldwerkkoffer Boreas (kleuter) Het Kabouterpad

LO: veldwerkkoffer Flar en Flora (1ste graad) Krabben vangen (4de 5de 6de lj)

veldwerkkoffer De Zeekoffer (2de en 3de graad)

Faciliteiten

bibliotheek, leslokaal, cafetaria, labo, natuurgebied, wandelroute, veldstudiemateriaal, website

Bereikbaarheid

Met de tram(halte Cardijnlaan), auto, fiets, te voet, gelegen op 3km van Nieuwpoort-Bad, 1.5 km van Nieuwpoort-Stad.

Nieuwpoort

Rederij Seastar

R. Orlentpromenade 2, 8620 Nieuwpoort

T 058 23 24 25

E info@Seastar.be

W www.Seastar.be

Contactpersoon: Mevrouw Mwepu Sabine

De Rederij Seastar is al sinds 1991 gespecialiseerd in educatieve excursies op het water. De boottochten passen perfect in een daguitstap in klasverband of in geplande zeeklassen.

Schoolgroepen kunnen een havenrondvaart in Nieuwpoort reserveren.

Tijdens deze leerrijke tocht varen jullie onder andere langs het natuurreervaat de IJzermonding, maken jullie vanop het water kennis met de eurojachthaven (de tweede grootste in zijn soort in Europa), ontdekken jullie de vismijn en de vissers- en handelshaven. Tijdens de boottocht krijgen jullie een uniek zicht op het Koning Albert I-monument.

Je kiest zelf of jullie een ervaren gids meenemen aan boord. De havenrondvaart duurt 1 uur.

Na de boottocht kunnen jullie gratis een bezoek brengen aan "Het Visioen", een verhelderende tentoonstelling over duurzame visserij, perfect op maat van de scholen.

Een leerrijk alternatief is de IJzertocht van Nieuwpoort naar Diksmuide en terug.

Maak kennis met de IJzer tijdens een 90 minuten durende rondvaart in de schilderachtige IJzervlakte. De belangrijkste blikvangers tijdens deze boottocht zijn de IJzertoren en de Dodengang, waar telkens een begeleid bezoek mogelijk is en de vele oorlogsrestanten, stille getuigen uit een pijnlijk verleden. In het kader van de herdenking van WOI biedt deze IJzertocht een unieke gelegenheid om de échte frontlijn te ontdekken. Om de uitstap nog boeiender te maken kan men een gids reserveren die je verdiept in het verhaal van de Groote Oorlog.

De voorbijvarende plezierboten en de prachtige fauna en flora aan beide oevers geven jullie vaart extra kleur.

Meer info T 058 23 24 25

Groepen die een havenrondvaart of een IJzertocht met gids boeken, kunnen tevens een werkpakket aanvragen. Ze krijgen dit dan meteen via e-mail toegestuurd.

Activiteiten

boottocht, gidsen/begeleiding, programma's, wandelingen

Leermiddelen

poster, brochure/folder, digitaal werkpakket

Faciliteiten

boten

tentoonstelling "Het Visioen"

Middelkerke

Gemeente Middelkerke

Milieudienst

Spermaliestraat 1, 8430 Middelkerke

T 059 31 30 16

E milieu@middelkerke.be

E wendy.vandenberghe@middelkerke.be

W www.middelkerke.be

contactpersoon: Vandenberghe Wendy

De gemeentelijke milieudienst geeft informatie en advies aan scholen en organiseert activiteiten voor scholen tijdens de Week van de Zee. De milieudienst leent ook de provinciale veldwerkkoffers (Boreas, Flar en Flora, De Zeekoffer) uit via de bibliotheek (Populierenlaan 16, T 059 31 99 10). De koffers zijn op maat van het basisonderwijs.

Activiteiten

infoloket, wandelingen, fietstochten, gidsen, begeleiding

Leermiddelen

veldwerkkoffer: Boreas (kleuter)

veldwerkkoffer: Flar en Flora (1ste graad)

veldwerkkoffer: De Zeekoffer (2de en 3de graad)

Faciliteiten

brochure, veldwerkkoffer

Natuurpunt Middenkust

Dirk Vanhoecke

Paaphoek 20, 8450 Bredene

T 0478 39 23 23

E stephane.venmans@skynet.be

W www.natuurpunt.be/middenkust

Contactpersoon: Stéphane Venmans

Onder begeleiding van deskundige natuurgidsen kunnen alle graden van het lager onderwijs met Natuurpunt Middenkust (Westende, Middelkerke, Oostende en Bredene) volgende natuurgebieden bezoeken:

Duinen: Schapenweide (Middelkerke) en Warandeduinen (Middelkerke)

Oude duinen: Schuddebeurze (Westende)

Polders: Puydebroeken (Middelkerke)

Op de website vind je ook een activiteitenkalender en info.

Activiteiten

wandelingen, veldwerk

Leermiddelen

veldstudiemateriaal

Faciliteiten

natuurgebieden

Oostende

Horizon Educatief vzw

Fortstraat 128, 8400 Oostende

T 059 32 21 83

E info@horizoneducatief.be

E nienke.baeckelandt@horizoneducatief.be

E lies.coghe@horizoneducatief.be

W www.horizoneducatief.be

contactpersonen: Nienke Baeckelandt en Lies Coghe

Horizon Educatief richt zich tot het onderwijs, jongeren en volwassenen om de veelzijdigheid van de Vlaamse kust te laten verkennen en ontdekken. Door linken te leggen tussen ecologie, economie en het sociale karakter van de kust krijgen men inzicht in het duurzame aspect ervan. Hiervoor biedt deze educatieve dienst een aanbod op maat aan, een aanbod van begeleide ateliers en vormingen waarbij creativiteit en ervaringsgericht werken voorop staat.

Horizon Educatief verzorgt ook activiteiten voor de gemeenten Koksijde, Middelkerke, Bredene, De Haan en Blankenberge.

Meer info T 059 32 21 83 of www.horizoneducatief.be

Activiteiten + themadagen

excursies, wandelingen, veldwerk, boottochten, projecten, uitwisselingen, kampen, info en advies, rondleidingen, vormingen, cursussen, studiedagen

Leermiddelen

veldwerkkoffer: Boreas (kleuter)

veldwerkkoffer: Flar en Flora (1ste graad)

veldwerkkoffer: De Zeekoffer (2de en 3de graad)

Horizon Educatief beschikt over nog tientallen andere veldwerkpakketten en workshops:

Oa. Windpainting, Simon de strandjutter, Tuur de garnaal

Faciliteiten

bibliotheek, labo, leslokaal, keuken, veldstudiemateriaal

Marien Ecologisch Centrum vzw (MEC)

Langestraat 99, 8400 Oostende

T 059 43 07 02

F 059 80 92 74

E marien.ecologisch.centrum@pandora.be

W www.marinecocoenter.be

Contactpersonen: Henri (NL)/ Danielle (F), Craey Carl

Het MEC wordt ingehuurd door mensen die interesse hebben voor onze benadering van het educatieve proces in brede zin. Ons team legt zich toe op het ontwerpen, ontwikkelen en het uitvoeren van meertalige, op intensieve beleving gerichte programma's waarin 'DE NATUUR ALS EEN GEHEEL' centraal staat.

De 'mission statement' van het MEC is 'JUIST GEDRAG LAAT GEEN SPOREN NA'. De toepassing van deze visie fungeert als een internationaal hefboomprogramma om op een belevende manier te werken aan huidige ecologische, economische, sociale- en educatieve problemen, alsook alle deelnemers voor te bereiden op het kunnen omgaan met diezelfde problematiek van morgen.

Het met 'HOOFD, HART EN HANDEN' beleven van 'juist gedrag laat geen sporen na' maakt deze benaderingswijze voor het MEC tot een apart en afgescheiden onderdeel van iedere vorm van educatie. Begrijpen van basisecologische concepten is immers van te groot belang om over te laten aan toevallige lessen, activiteiten of gesprekken.

Meer info T 059 43 07 02

Activiteiten

educatief centrum, zeeklassen, veldwerk, wandelingen, gidsen, vorming

Leermiddelen

lespakketten, veldwerkkoffer/rugzak, posters, film, folder/brochure,

Faciliteiten

bibliotheek, cafetaria, leslokaal, verblijfsaccommodatie, veldstudiemateriaal

Noordzeeaquarium

Visserskaai, 8400 Oostende

T 059 50 08 76

E noordzeeaquarium@oostende.be

W <http://users.skynet.be/noordzee.aquarium>

Gelegen in de voormalige garnaaalmijn op de pittoreske Visserskaai, toont het Noordzeeaquarium de unieke fauna van de Noordzee met meer dan veertig soorten levende zeevissen, kreeftachtigen, weekdieren en zeeanemonen.

Verder vind je een uitgebreide collectie Noordzeeschelpen, schaaldieren en stekelhuidigen. Meer info T 059 50 08 76

Activiteiten

begeleide bezoeken voor alle graden van de lagere school, duur 20 à 35 minuten

Voor groepen wordt op aanvraag een powerpointvoorstelling (N of F) afgespeeld (duur: 10 of 13 minuten).

Leermiddelen

publicaties over vissen en andere zee fauna

Faciliteiten

aquaria, infoloket, website

Provinciedomein Raversijde i.s.m. Horizon Educatief vzw

Nieuwpoortsesteenweg 636, 8400 Oostende

T 059 70 22 85

E domein.raversijde@west-vlaanderen.be

W www.west-vlaanderen.be/raversijde

Op het provinciedomein Raversijde bevindt zich het openluchtmuseum Atlantikwall, een reconstructie van het middeleeuws vissersdorp Walraversijde met archeologisch museum en het Memoriaal Prins Karel. Het domein heeft ook interessante natuurwaarden met duin, bosjes, moerasland en poelen.

Meer info T 059 70 22 85

Activiteiten

begeleiding voor groepen op aanvraag voor de 2de en de 3de graad

Leermiddelen

audiogids, film, lesbundels, brochures

educatief pakket Atlantikwall: 'Een open venster op de wereld' in het kader van vredesopvoeding. De Duitse troepen bouwden hier tijdens de Eerste en de Tweede Wereldoorlog een reeks zware bunkers voor kanonnen om de geallieerden tegen te houden. Ze bouwden deze bunkers, die samen de Atlantikwall vormden, langs de hele Europese Westkust. Knap bewaard zijn ze een stille uitnodiging om te bouwen aan vrede.

Walraversijde: De eerste kustbevolking had het moeilijk om zich in het schorre en slikgebied te vestigen. Pas na het optrekken van dijken konden zij zich tegen stormvloed en overstromingen beschermen. Op de site Walraversijde vertellen 'bewoners' je alles over het leven van een bloeiende vissersgemeenschap in de 15de eeuw.

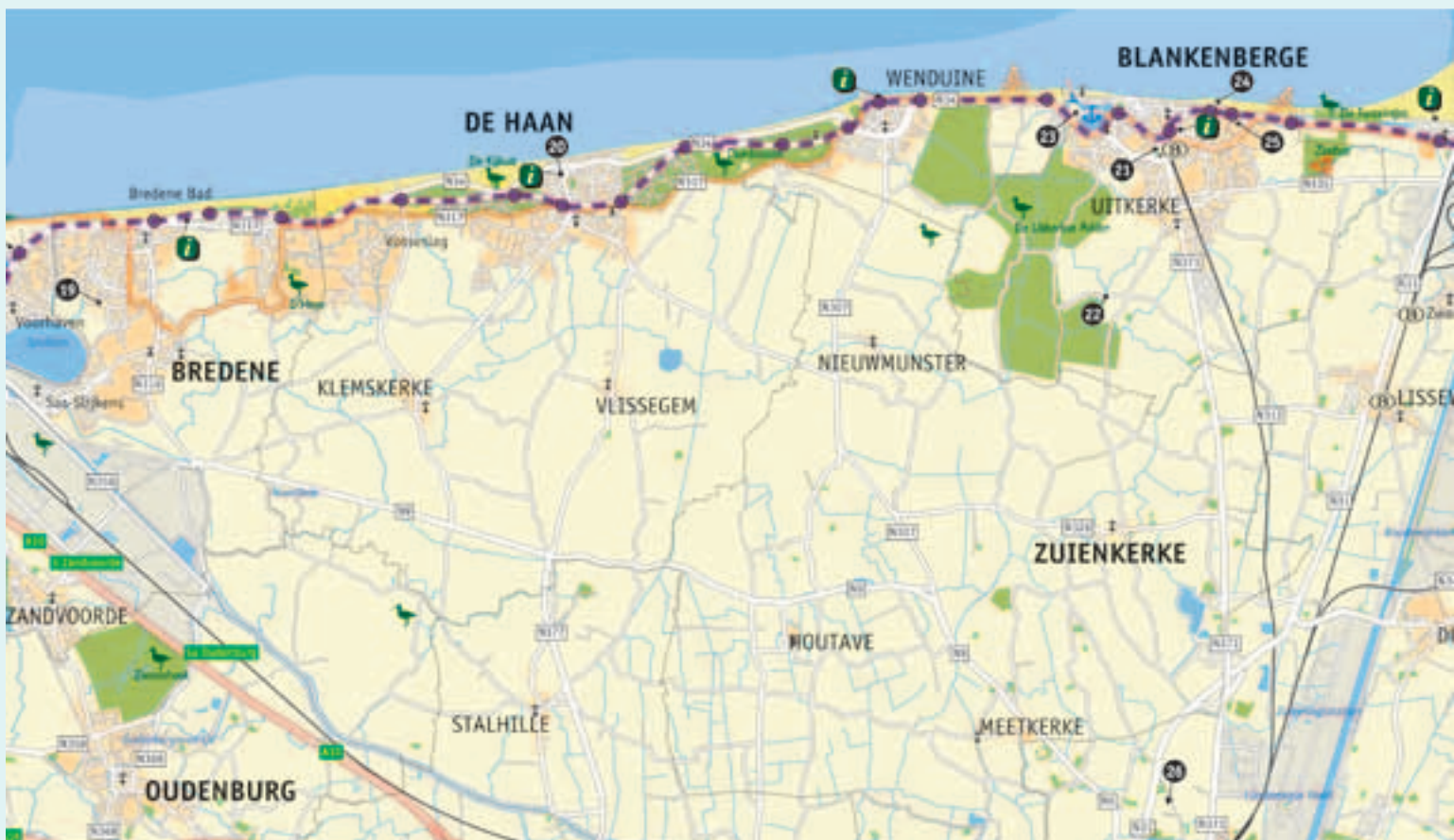
Faciliteiten

archeologische site, tentoonstelling, museum, infoloket, natuurgebied, cafetaria

Vanaf 2013 wordt een nieuw educatief pakket aangeboden voor de 2de en 3de graad.

Overzichtskaart

1	Dienst Milieu	De Panne
2	Vlaams Bezoekers- en Natu-
ureducatie Centrum (VBNC) De
Nachttegaal	De Panne
3	Dienst milieu en duurzame
ontwikkeling	Koksijde
4	Duinenhuis	Koksijde
5	Bezoekerscentrum De Doorn-
panne	Koksijde
6	Nationaal Visserijmuseum van
Oostduinkerke	Koksijde
7	Rodeo	Koksijde
8	Kinderboerderij "De Lenspolder"	Nieuwpoort
9	Rederij Seastar	Nieuwpoort
10	Milieudienst	Middelkerke
11	Horizon Educatief vzw	Oostende
12	Marien Ecologisch Centrum vzw
(MEC)	Oostende
13	Noordzeeaquarium	Oostende
14	Provinciedomein Raversijde	Oostende
15	Opvangcentrum voor Vogels en
Wilde Dieren Oostende	Oostende
16	Kinderboerderij "De Lange
Schoor"	Oostende
17	Franlis rederij	Oostende
18	Vlaams Instituut voor de Zee
(VLIZ)	Oostende
19	Natuurpunt Middenkust	Bredene
20	Milieudienst	De Haan
21	Milieudienst Blankenberge	Blankenberge
22	Bezoekerscentrum Uitkerkse
Polder, Natuurpunt vzw	Blankenberge
23	De Scute vzw	Blankenberge
24	"STORMS" Belgium Pier
Blankenberge	Blankenberge
25	SEA LIFE CENTER	Blankenberge
26	Groendienst	Brugge
27	Havenrondvaarten Euro-Line	Zeebrugge
28	Gemeente Knokke-Heist	Knokke-Heist
29	Natuurpunt afdeling Knokke-
Heist	Knokke-Heist
30	Sincfala, Museum van de
Zwinstreek	Knokke-Heist
31	Natuurcentrum Het Zwin	Knokke-Heist

Oostende

Opvangcentrum voor Vogels en Wilde Dieren Oostende

Nieuwpoortsesteenweg 642, 8400 Oostende

T 059 80 67 66

E voc.oostende@vogelbescherming.be

W www.vogelopvangcentrum.be

Het nieuwe Opvangcentrum staat in voor de opvang en verzorging van vogels en andere wilde dieren uit onze natuur met het oog op hun vrijlating. Jaarlijks worden er bijna 2000 dieren verzorgd, hoofdzakelijk vogels. Tijdens een bezoek worden de problemen voor onze vogels besproken en komen de kinderen in de verschillende verzorgingsruimtes waarbij ze een aantal vogels van dichtbij kunnen zien. Soorten, voedsel, milieuproblemen enz. komen aan bod.

Indien mogelijk wordt er op het einde een vogel vrijgelaten.

Activiteiten

begeleiding voor groepen op aanvraag bij een bezoek aan het opvangcentrum, workshop nestkastjes

Leermiddelen

de aanwezige dieren (vooral vogels) die verzorgd worden, zijn een ideaal aanknopingspunt bij verschillende thema's: voorkomen, habitat, voedsel, milieuproblemen, ...

Faciliteiten

tentoonstelling, infoloket, natuurgebied, leslokaal, winkel

Kinderboerderij “De Lange Schuur”

Stuiverstraat 599, 8400 Oostende

T 059 70 00 05

E info@delangeschuur.be

W www.delangeschuur.be

Contactpersonen: Hans Haghebaert & Roselien Soenen

Aan de rand van de drukke stad, vlak bij het historisch Krekengebied, in een luchtige en aangename omgeving kunnen kinderen en volwassenen De Lange Schuur ontdekken. Ze maken er kennis met de boerderijdieren en de hoeveproducten. Veel van deze producten kennen de kinderen alleen nog uit de winkel, maar hier op de boerderij kunnen ze zelf eieren rapen, brood bakken en zelfs zaaien, planten en oogsten in de moestuin. Zo zien ze dat een aantal groenten onder de grond groeien en andere dan weer aan een struik.

Dieren zoals kippen, varkens, koeien, schapen, paarden en ezels kunnen van dichtbij geobserveerd en aangeraakt worden.

Aan scholen wordt een steeds groeiend pakket sessies aangeboden voor kinderen uit de laagste kleuterklas tot scholieren uit het eerste jaar secundair onderwijs. Het team educatieve medewerkers van De Lange Schuur begeleidt klassen op de boerderij, maar ook in de nabije omgeving zoals het Krekengebied en het Stadsrandbos, en dit heel het jaar door. Enkele seizoensgebonden projecten behoren ook tot het aanbod.

Openingsuren

De Lange Schuur schuift dagelijks zijn hek open van 09.00 tot 19.00 uur.

Bij mooi weer is de cafetaria alle dagen open van de Paasvakantie tot eind oktober, telkens vanaf 13.00 uur.

Oostende

BuitenGoed cvba

De Lange Schuur wordt beheerd door BuitenGoed cvba. BuitenGoed is een volkscoöperatieve die o.a. verantwoordelijk is voor de aanleg en het beheer van het Stadsrandbos in Oostende en het begrazingsbeheer met runderen in Oostendse natuurgebieden. BuitenGoed biedt regelmatig pakketten natuurvlees aan van runderen en schapen die grazen in die natuurgebieden. BuitenGoed beschikt ook nog over een gîte waar 25 personen kunnen overnachten.

Activiteiten

Educatieve pakketten voor scholen, gezinnen, toeristen of bedrijven

(op aanvraag)

Leermiddelen

Educatieve pakketten met veldwerkmaterialen, rondleidingen, sessies

Faciliteiten

informatiepunt, educatieve brochures, fiets- en wandelroutes, cafetaria met terras, tentoonstellingsruimte, feestzaal (dag), speelweide, natuurgebied en stadsrandbos in de onmiddellijke omgeving

Boottochten Franlis

Langestraat 122, 8400 Oostende

T 059 70 62 94

E info@franlis.be

W www.franlis.be

Contactpersoon: Michel Seeger

Inschepingsplaats Westerstaketsel Oostende

Rederij Franlis en Horizon Educatief vzw ontwikkelden Route Maritiem, havenexploratie in de meest letterlijke zin van het woord. De confrontatie met de havenactiviteit, haar mensen, de infrastructuur en de schepen staat centraal. Tijdens een twee uur durend pakket bekijken we de haven vanuit al haar perspectieven.

- Aan boord van de Franlis varen we naar de Buitenstroombankboei en onderweg ontmoeten we grote ferryschepen, zeiljachten en kustvissers in volle actie en van dichtbij. De haven en de Oostendse Skyline beleven we vanuit een bijzonder perspectief. Een zeereis om niet snel te vergeten.
- Aan wal verkennen we de site onder leiding van een heuze havenanimator. Vanaf zorgvuldig uitgekiende plekjes ontrafelen we de geheimen van een zeehaven in actie. Snuif de zeelucht en zet al je zintuigen aan het werk! Voor tweede en derde graad

Activiteiten

boottocht, excursie, wandeling, rondleiding gids

Leermiddelen

koffer, rugzak, spel, lesbundel, werkmap

Faciliteiten

cafetaria op de boot

Oostende

Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)

Wandelaarkaai 7, 8400 Oostende

T 059 32 21 30

E evy.copejans@vliz.be

W www.vliz.be/educatie

Contactpersoon: Evy Copejans

Het VLIZ is het coördinatie- en informatieplatform voor het zeewetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen. Zo heeft het VLIZ een Zeebibliotheek, waar publicaties en een omvangrijke schat aan literatuur vrij kunnen geraadpleegd worden. De educatieve werking van het VLIZ richt zich in het bijzonder tot het secundair onderwijs. Maar uiteraard werkt de ondersteuning voor alle leerkrachten bij het geven van lessen of organiseren van activiteiten met betrekking tot de zee. Zo beschikt het VLIZ over informatieve kortfilms over activiteiten en wetenschappelijk onderzoek op zee, foto's, publicaties, en worden tijdens de Week van de Zee educatieve tochten met het onderzoeksschip R/V Simon Stevin georganiseerd voor klassen uit de 3e graad basisonderwijs. Met alle vragen over zee en kust kan je terecht op het infoloket van VLIZ (info@vliz.be of 059 34 21 30). Het infoloket publiceert ook het driemaandelijks magazine de Grote Rede en de Zeekrant, welke tijdens de zomermaanden gratis over de hele kust wordt verdeeld. Jaarlijks organiseert VLIZ een aantal evenementen zoals een lezingenavond op de Werelddoceandag (8 juni) voor een geïnteresseerd publiek.

Activiteiten

info en advies, educatieve werking, zeetocht, vorming, evenementen/studiedagen

Leermiddelen

posterreeks 'fauna en flora aan de Belgische kust'

filmgalerij 'Activiteiten op zee'

zeelabo: lesmateriaal zoals PPT's en practica (vooral secundair onderwijs)

Planeet Zee: educatief project (secundair onderwijs)

informatieve artikels over zee en kust: Grote Rede en Zeekrant

Boek 'Wetenschap van de zee, over een onbekende werelddoceaan' (uitgeverij ACCO, 2011)

Faciliteiten

bibliotheek

Natuurpunt Middenkust

Dirk Vanhoecke

Paaphoek 20, 8450 Bredene

T 0478 39 23 23

E stephane.venmans@skynet.be

W www.natuurpunt.be/middenkust

Contactpersoon: Stéphane Venmans

Onder begeleiding van deskundige natuurgidsen kunnen alle graden van het lager onderwijs met Natuurpunt Middenkust (Westende, Middelkerke, Oostende en Bredene) volgende natuurgebieden bezoeken:

Duinen: Oosteroever (Oostende)

Kreken en polders: Keignaert (Oostende), Zwaanhoek (Oostende - Oudenburg) en 't Pompje (Oudenburg)

Op de website vind je ook een activiteitenkalender en info.

Activiteiten

wandelingen, veldwerk

Leermiddelen

veldstudiemateriaal

Faciliteiten

natuurgebieden

Zie ook Horizon Educatief blz. 26

Natuurpunt Middenkust

Dirk Vanhoecke
Paaphoek 20, 8450 Bredene
T 0478 39 23 23
E stephane.venmans@skynet.be
W www.natuurpunt.be/middenkust
Contactpersoon: Stéphane Venmans

Onder begeleiding van deskundige natuurgidsen kunnen alle graden van het lager onderwijs met Natuurpunt Middenkust (Westende, Middelkerke, Oostende en Bredene) volgende natuurgebieden bezoeken:

Duinen: Paelsteenpanne (Bredene)
Oude duinen: d'Heye (Bredene)

Op de website vind je ook een activiteitenkalender en info.

Activiteiten

wandelingen, veldwerk

Leermiddelen

veldstudiemateriaal

Faciliteiten

natuurgebieden

De Haan

Gemeente De Haan

Leopoldlaan 24, 8420 De Haan

T 059 24 21 28

E milieudienst@dehaan.be

W www.dehaan.be

Contactpersoon: Kim Depreeu

De gemeentelijke milieudienst geeft informatie en advies aan scholen en organiseert activiteiten voor scholen tijdens de Week van de Zee. De milieudienst leent ook de provinciale veldwerkkoffers (Boreas, Flar en Flora, De Zeekoffer, Kabouterpad) uit. De koffers zijn op maat van het basisonderwijs.
Meer info T 059 24 21 3

Activiteiten

Week van de Zee, milieuprojecten, wandelingen/excursies, fietstochten, boeken van gidsen

Leermiddelen

veldwerkkoffer: Boreas (kleuter)

veldwerkkoffer: Flar en Flora (1ste graad)

veldwerkkoffer: De Zeekoffer (2de en 3de graad)

brochures/folders

Faciliteiten

bibliotheek, infoloket, website, wandel/fietsroutes

Blankenberge

Stad Blankenberge

Milieudienst Blankenberge
J.F. Kennedyplein 1, 8370 Blankenberge
T 050 43 57 19
E milieu@blankenberge.be
W www.blankenberge.be
Contactpersoon: Alain Mengé

De stedelijke milieudienst geeft informatie en advies aan scholen en organiseert activiteiten voor scholen tijdens de Week van de Zee. De milieudienst leent ook de provinciale veldwerkkoffers (Boreas, Flar en Flora, De Zeekoffer) uit. De koffers zijn op maat van het basisonderwijs.
Meer info T 050 43 57 19

Activiteiten

Week van de Zee, milieuprojecten, wandelingen/excursies, fietstochten, boottochten

Leermiddelen

veldwerkkoffer: Boreas (kleuter)
veldwerkkoffer: Flar en Flora (1ste graad)
veldwerkkoffer: De Zeekoffer (2de en 3de graad)
brochures/folders

De boottocht met Jacqueline-Denise is betalend. Info www.descute.be
Voor de wandelingen, bezoeken Bezoekerscentrum Uitkerkse Polder en natuurgebied contacteer de vzw Natuurpunt via www.uitkerkse-polder.be

Faciliteiten

bibliotheek, infoloket, website, wandel/fietsroutes, natuurgebieden

Bezoekerscentrum Uitkerkse Polder, Natuurpunt vzw

Kuiperscheeweg 20, 8370 Uitkerke-Blankenberge
T 050 42 90 40
E uitkerkse-polder@natuurpunt.be
W www.uitkerkse-polder.be
Contactpersoon: Bob Vandendriessche

Aan de rand van de Uitkerkse Polder bevindt zich het bezoekerscentrum Uitkerkse Polder van Natuurpunt vzw. het bezoekerscentrum vormt de ideale uitvalsbasis voor iedereen die de uitgestrekte polder wilt bezoeken. Er is een aanbod voor gezinnen, groepen en scholen. Het bezoekerscentrum is vrij toegankelijk tijdens de openingsuren (woensdag, donderdag, zaterdag, zondag, telkens van 13u30 tot 17u30) of op aanvraag voor of na een geleide wandeling. Voor de wandelingen, contacteer T 050 42 90 40 of via www.uitkerkse-polder.be

Activiteiten

wandelingen/excursies, cursussen en vorming, tentoonstelling, boeken van gidsen

Leermiddelen

publicaties, brochures, spel, cd-rom, dvd, video, koffer, rugzak, lesbundel, werkmap. Voorgaande leermiddelen richten zich op typische aspecten van de polder zoals weidevogels en ganzen.

Faciliteiten

bibliotheek, leslokaal, infoloket, website, wandel/fietsroutes, natuurgebied

Blankenberge

De Scute vzw

Bevrijdingsplein 15, 8370 Blankenberge

T 050 42 78 68

E info@descute.be

W www.descute.be

Contactpersoon: Peter Sabbe

De vzw De Scute is een maritieme erfgoedvereniging die historische schepen herbouwt. Ze zet zich speciaal in voor de herwaardering van het vissersverleden van Blankenberge. Zo bouwde een groep vrijwilligers een replica van de legendarische Blankenbergse schuit, een platbodem die van de 17e tot de 19e eeuw door Blankenbergse vissers werd gebruikt.

De vzw De Scute heeft ook een boeiend museum over dit maritiem erfgoed. - Meer info 050 42 78 68

Activiteiten

boottochten, rondleiding op de Scutewerf, gidsbeurten, vaarten tijdens de Week van de Zee

Leermiddelen

museum, boten in aanbouw

Faciliteiten

werf, museum

De activiteiten zijn voor leerlingen van de 3de graad.

“STORMS” Belgium Pier Blankenberge

Zeedijk 261, 8370 Blankenberge

T 050 43 37 50

E events@belgiumpier.be

W www.storms.eu

“STORMS” confronteert je met één van de meest gewelddadige en gevaarlijkste krachten van de natuur... Indrukwekkende simulaties, speciale effecten, projecties en boeiende informatie brengen je oog in oog met genadeloze superstormen, tornado's en orkanen... Van hun ontstaan tot de gevolgen voor omgeving en ecosysteem.

“STORMS”, een adembenemend avontuur op zee!

Activiteiten

begeleide bezoeken

leeftijd (3de leerjaar tot en met 2de middelbaar)

Leermiddelen

bundel met lespakket en meteo quiz, folders, brochures

Faciliteiten

interactieve tentoonstelling, cinema zaal, event accommodatie, brasserie, terras, picknickruimte

Blankenberge

SEA LIFE CENTER

Koning Albert I-laan 116, 8370 Blankenberge

T 050 42 43 00

E slcblank@merlinentertainments.biz

W www.sealife.be

SEA LIFE Center Blankenberge brengt je in contact met de vele fascinerende dieren die in de zee leven. Ontdek ook onze interactieve ervaring voor alle leeftijden: de mysteries en wonderen van de Noordzee.

In het Seal Rescue Centre worden zieke zeehonden verzorgd en zo vlug mogelijk terug in hun natuurlijke omgeving gebracht.

Meer info T 050 42 43 00

Activiteiten

begeleide bezoeken voor alle graden van de lagere school, opvangcentrum zeehonden, animaties

Leermiddelen

lespakket, website, poster, publicaties, folder/brochure, panelen

Faciliteiten

themapark, aquaria, infoloket, website, interactieve tentoonstellingsruimte, cafetaria, speeltuin, terras (enkel open bij mooi weer)

Brugge - Zeebrugge

Stad Brugge

Groendienst

Buiten de Smedenpoort 2, 8000 Brugge

T 050 32 90 11

E yan.verschuere@brugge.be - natuur@brugge.be

W www.brugge.be

Contactpersoon: Yan Verschuere

De stedelijke groendienst geeft informatie en advies aan scholen en organiseert activiteiten voor scholen tijdens de Week van de Zee en daarbuiten. De groendienst leent ook de provinciale veldwerkkoffers (Boreas, Flar en Flora, De Zeekoffer) uit. De koffers zijn op maat van het basisonderwijs.

Daarnaast organiseert de groendienst ook strand- en duinonderzoek. Zo worden er dierenpaspoorten gemaakt van de verschillende soorten organismen die tijdens de activiteit in aquaria worden gezet, of van dieren en wieren in het aanspoelsel materiaal van de vloedlijn. Er wordt gekruid en deze vondsten gaan naar de labotent voor verder onderzoek. Ook een schelpenspel en windoefeningen staan op het programma.

Meer info T 050 32 90 18

Activiteiten

Week van de Zee, veldwerk, milieuprojecten, wandelingen/excursies, fietstochten, tentoonstelling, boeken van gidsen

Leermiddelen

veldwerkkoffer: Boreas (kleuter)

veldwerkkoffer: Flar en Flora (1ste graad)

veldwerkkoffer: De Zeekoffer (2de en 3de graad)

brochures/folders, koffers/rugzak, lesmappen, veldstudiemateriaal, spelen, posters

Faciliteiten

infoloket, website, bibliotheek, labo, leslokaal, wandel/fietsroutes, natuurgebieden

Zeebrugge Havenrondvaarten

Inscheping: Tijdokstraat – 8380 Zeebrugge

Postadres: Langestraat 122 – 8400 Oostende

T 059 70 62 94

E info@havenrondvaarten.be

W www.havenrondvaarten.be

Scheep in en bezoek een wereldhaven in volle actie! Snuif de zeelucht en zet al je zintuigen aan het werk. Ankerplaats van vrachtgiganten, ferries, cruiseschepen, vissersboten, sleepboten, luxe jachten... op nauwelijks enkele passen van elkaar. In volle actie! Onderweg ontmoeten we de Belgische marinebasis, de gastterminal en de windturbines op de strekdam. Het sterneneiland (met zijn duizenden zeevogels) en één van de grootste sluisen ter wereld krijg je er sowieso bij! Voorafgaandelijk aan de boottocht kan je een kaaiwandeling of een rondrit met de bus door de binnenhaven boeken onder leiding van een gids. Een uiterst geschikte locatie om met jongeren explorerend inzicht te verwerven in de structuur van een zeehaven, en dit zowel aan wal als aan boord.

Speciaal voor scholen bestaan er verschillende educatieve pakketten. Picknick aan boord is mogelijk bij minimum afname van één consumptie per persoon. De kapitein behoudt zich het recht voor om de vaarroute aan te passen.

Activiteiten

havenrondvaart 75 minuten

Leermiddelen

schip capaciteit 150 personen, gids

Faciliteiten

video, brochure/folder, educatief pakket

Brugge - Zeebrugge

Seafront

Vismijnstraat 7, 8380 Zeebrugge

T 050 55 14 15

E info@seafront.be

W www.seafront.be

Contactpersoon: Ilse Van Hee

In Seafront ontdek je alle geheimen van de zee en proef je de rijke visserijgeschiedenis. Je vindt er een schat aan informatie over de evolutie van de haven, de visserij, het ontstaan van de Noordzee, ... Ga mee op ontdekkingsstocht en leer hoe de haven stilaan vorm krijgt. De veilmeeester met zijn typische roep brengt je terug naar lang vervlogen tijden en laat je proeven van het ruwe vissersleven. Tenslotte bezoek je nog het voormalig lichtschip West-Hinder alsook het paradepaardje van Seafront: een echte Russische onderzeeër. Meer info T 050 55 14 15

Activiteiten

begeleide bezoeken en workshops voor alle graden van de lagere school

Leermiddelen

lespakket, website, film, folder/brochure, werkblaadjes

Faciliteiten

leslokaal, Russische duikboot, lichtschip, tentoonstelling, cafetaria, picknickruimte, wandelpromenade

Knokke-Heist

Gemeente Knokke-Heist

Alfred Verweeplein 1, 8300 Knokke-Heist

T 050 630 198

E milieu@knokke-heist.be

W www.knokke-heist.be

Contactpersoon: Siska Willems

De milieudienst van Knokke-Heist geeft informatie en advies over natuureducatie aan scholen en organiseert activiteiten voor scholen tijdens Week van de Zee. Daar kunnen ook de provinciale veldwerkkoffers (Boreas, Flar en Flora, De Zeekoffer, landschapskoffer,...) van de dienst NME worden verkregen. De koffers zijn ontworpen voor het basisonderwijs. Meer info T 050 63 01 98

Activiteiten

Week van de Zee, veldwerk, milieuprojecten, wandelingen/excursies, fietstochten, boeken van gidsen

Leermiddelen

veldwerkkoffer: Boreas (kleuter)

veldwerkkoffer: Flar en Flora (1ste graad)

veldwerkkoffer: De Zeekoffer (2de en 3de graad)

brochures/folders, koffers/rugzak, lesmappen, veldstudiemateriaal, posters

Faciliteiten

infoloket, website, bibliotheek, cafetaria, wandel/fietsroutes

Natuurpunt afdeling Knokke-Heist

Graaf d'Ursellaan 14 ver. 3, 8301 Knokke-Heist

T 050 51 91 01

E patrick.demaecker@scarlet.be

W www.natuurpuntknokke-heist.be

Contactpersoon: Patrick Demaecker

Onder de begeleiding van deskundige natuurgidsen van de Natuurpuntafdeling ga je op ontdekking in het natuurgebied zelf. De natuurgids laat je kennis maken met de diversiteit van de natuur en de diverse biotopen in al hun aspecten. Het volledige ecosysteem van het natuurgebied en de interactie tussen de diverse organismen wordt toegelicht. Een openbaring van een ongekende wereld, waarbij ontdekking, verwondering en respect voor de natuur centraal staan.

Op de afdelingswebsite vind je ruimere informatie over de diverse natuurgebieden.

Contacteer ons via onze website of telefoneer na 19u00.

1. het Vlaams natuurreservaat 'de Zwinduinen'
2. het Vlaams strandreservaat 'de Baai van Heist'
3. de strandvlakte en Baai van de Zwinmonding, Kievittepolder en Cadzanduintjes
4. Het binnenduintrandgebied van Knokke-Heist: de Korte duinen, de Hazegraspolders en de Kalfduinen, in het voor- of najaar eventueel in combinatie met het Blinckaertduinbos.
5. het strand van Heist, of Duinbergen of Het Zoute met eventueel bezoek aan een strandhoofd (enkel bij laag tij) of bij geschikt tij met kruidemonstratie en kennismaking met diverse zeeorganismen en vissoorten die in het strandmilieu voorkomen.
6. het duingebied 'Park 58': Ideaal om te combineren met strandexcursie op het strand van Duinbergen (zie 5).

Knokke-Heist

7. de duinen van het Directeur Generaal Willemspark: Ideaal om te combineren met strandexcursie op het strand van Heist (zie 5).
8. het natuurreservaat 'St-Donaaspolder'
9. het natuurreservaat 't Voorland' bij Nummer Eén – Hoofdplaat in Nederland
10. het natuurgebied 'Het Zwin'

Activiteiten

educatieve geleide natuurwandelingen op aanvraag.

Leermiddelen

veldstudiemateriaal, kruidemonstratie (enkel bij geschikt weer en tijd).

Faciliteiten

diverse natuurgebieden met zeer uiteenlopende biotopen, website met formulier voor aanvraag van uw begeleide natuurwandeling.

Sincfala, Museum van de Zwinstreek

Pannenstraat 140, 8300 Knokke-Heist

T 050 53 07 30

E sincfala@knokke-heist.be

W www.sincfala.be

Contactpersoon: Estelle Slegers - Erfgoedcoördinatrice

Sincfala, Museum van de Zwinstreek biedt voor scholen uit het basisonderwijs een unieke ontdekkingstocht doorheen het leven van de vissers en hun families aan de hand van opdrachten in het Oud Schoolgebouw. Een jongen uit een vissersgezin groeit op en wordt zelf visser: hoe was hun leven als kind, hoe gingen ze naar school, hoe groeiden ze op, waarom gingen ze op zee, hoe was het leven aan boord van een vissersschip, wat deden ze om zich te ontspannen... De ontvangst gebeurt in een echt oud klaslokaal, de kinderen kleden zich in de tijd van toen en krijgen een lapnaam. Daarna volgt de ontdekking in het museum.

Museum Sincfala is een museum van regionaal belang dat ingaat op de geschiedenis van de Zwinstreek (multimediaal bezoekerscentrum) en het leven aan boord en aan wal van vissers en hun families (heem- en volkskundige presentatie). Naast deze vaste presentaties organiseert het museum drie maal per jaar wisseltentoonstellingen over regionale en lokale thema's.

Leerkrachten kunnen op de website van de Zwinstreek (www.zwinstreek.eu) uitgebreide informatie over de geschiedenis van de Zwinstreek, zowel in woord, in beeld en in data: teksten over de geschiedenis, een databank met historische gebeurtenissen, een beeldbank, mogelijkheid tot zoeken in tijdschriften van heemkundige kringen. Verder is er een uitgebreide bibliotheek waar onderzoekswerk kan worden verricht.

Uitgebreid aanbod voor de derde kleuterklas en alle leerjaren van het basisonderwijs.

Activiteiten

tentoonstellingen, rondleidingen, gidsen, 'ontdek het museum met de vissers Fonske als gids'

Leermiddelen

doe- en denkopdrachten

Faciliteiten

museum, website, bibliotheek

Knokke-Heist

Zwin Natuurcentrum

Graaf Léon Lippensdreef 8, 8300 Knokke-Heist

T 050 60 70 86

E info@zwin.be

W www.zwin.be

Contactpersoon : Kris Struyf

Alle graden

Het Zwin Natuurcentrum ligt midden in het grootste natuurgebied van de Oostkust. Gelegen op de grens tussen Vlaanderen en Nederland, vlakbij de monding van de Westerschelde. De Zwinvlakte is het belangrijkste slikken- en schorrengebied in België. Door de permanente invloed van het zeewater groeien er gespecialiseerde planten. In de sliblagen leven ontelbaar veel wormen, schelpdieren en andere ongewervelden die een rijk gedekte tafel vormen voor de vele duizenden vogels die komen rusten en eten.

Vertrekkend van de parking kan men in het natuurpark en de Zwinvlakte wandelen of de Zwinbosjes, de duinen en het strand gaan ontdekken. Het Zwin heeft een uitgebreid aanbod van themawandelingen en workshops voor verschillende doelgroepen. Daarvoor moet je vooraf reserveren.

Het Zwin Natuurcentrum staat de komende jaren voor grote uitdagingen. Samen met het Agentschap voor Natuur en Bos plant de Provincie West-Vlaanderen natuurherstelwerken in het natuurpark en de zwinvlakte. Er komt een nieuw bezoekerscentrum met een permanente tentoonstelling. Het centrum coördineert alle educatieve activiteiten, maar is ook onthaalpoort voor de Zwinstreek. Omwille van de werken, ten gevolge van deze toekomstplannen, wordt vanaf het schooljaar 2012-2013 een voordeeltarief voor scholen voorzien, want het natuurpark blijft voor groepen onder begeleiding zoveel als mogelijk toegankelijk, ook tijdens de werken. Vanaf 1 september 2012 bedraagt de toegang voor scholen: 1,- euro per leerling, begeleiders zijn gratis. Wanneer u een schoolbezoek plant, vragen wij dan ook uitdrukkelijk dit steeds vooraf aan te vragen. Zo kunnen we u met de meest actuele stand van zaken informeren hoe het bezoek best verloopt. De verschillende modules, ontwikkeld voor scholen, blijven steeds beschikbaar. Meer actuele informatie hieromtrent kunt u steeds raadplegen op de website www.zwin.be

Aangeboden modules voor scholen basisonderwijs

Kleuters:

Oskaar de ooievaar, Wiet wil een mooie zwinvogel zijn!

1ste graad:

Heksenzeeklas, Op ontdekking met de biobelletax, Zintuigenwandeling, Wiet wil een mooie zwinvogel zijn!

2de graad:

Micro Macro in het veldlabo, Heksenzeeklas, Zintuigenwandeling, Ornithologen in spé!

3de graad:

Naar het insectenhotel, Micro Macro in het veldlabo, Nesten en nestkastjes, Op muziek van de natuur, Ornithologen in spé, Op stap met de zwingids!

Voor meer uitgebreide informatie over elk van deze modules verwijzen we graag naar de website www.west-vlaanderen.be/bezoekerscentra. Voor een prijsofferte van gids en toegang vragen we u telefonisch contact op te nemen met het onthaal, omdat er voor de overgangsperiode speciale voordeeltarieven worden voorzien.

Activiteiten

campagne/project, evenement, excursie/wandeling, infoloket/advies, rondleiding/gids, tentoonstelling, veldwerk/workshops, vorming/cursus, studiedag op maat, website

Leermiddelen

website educatie, koffer/rugzak, publicatie/folder/brochure, E-zine

Faciliteiten

wandelroute, natuurgebied, cafetaria (enkel op afspraak), labo

4.3. Projecten

MilieuZorg Op School (MOS)

Provinciehuis Boeverbos

Koning Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries

E mos@west-vlaanderen.be

W www.milieuZorgopschool.be en www.west-vlaanderen.be/MOS

MOS-begeleiding West-Vlaanderen:

Donald Dupon, T 050 40 32 66 donald.dupon@west-vlaanderen.be

Joke Oosterlijnck, T 050 40 33 80 joke.oosterlijnck@west-vlaanderen.be

MOS (MilieuZorg Op School) is een milieuZorgproject van kleuter- tot secundaire school. MOS beoogt vooral milieuwinst én educatieve winst en werkt rond vijf thema's: afvalpreventie, water, energie, mobiliteit en natuur op school. MilieuZorg, het stimuleren van milieuvriendelijke attitudes en aandacht voor duurzame ontwikkeling is immers een onderdeel van de pedagogische opdracht van elke school.

Scholen die willen instappen, ondertekenen eerst de milieubeleidsverklaring en kunnen vanaf dan rekenen op heel wat ondersteuning: gratis themabundels en leermiddelen, begeleiding, trefdagen en nascholingen, gratis vervoer met bus of tram, een digitale nieuwsbrief, ...

Gratis begeleiding

De MOS-begeleider komt MOS toelichten en bezorgt info en educatief materiaal, ondersteunt de milieuwerking op het ritme van de school met raad en daad, brengt scholen met elkaar in contact, stimuleert de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden en samenwerking met andere scholen, verenigingen en lokale overheden.

Als erkenning van het geleverde werk kan de school drie opeenvolgende MOS-logo's verdienen.

Leermiddelen

handleiding om te starten met MOS, lesmap per MOS-thema (afvalpreventie, water, energie, mobiliteit en natuur op school).

Faciliteiten

MOS-Poppelepees, MOSterd is het MOS-tijdschrift, digiMOS is de digitale nieuwsbrief, website

Activiteiten

vormingen (Inschrijven via website www.west-vlaanderen.be/mos).

Actie Diamant: bewuster met schoolgerief omgaan.

Dikke Truiendag (woensdag 20 februari 2013)

Walk for water (vrijdag 22 maart 2013): "The World Walks for Water" is een mondiaal evenement rond drinkbaar water én afvoer van vuil water.

SAIL4CHILDREN

Benedictijnenstraat 28, 8310 Assebroek

T 0472 2720 40

E tama.moana@gmail.com

W www.tama-moana.be

Contactpersoon: Ongenae Noël

Sail4children is een organisatie die via de zeilsport veranderingsprocessen voor jongeren op gang wil brengen. Deze veranderingsprocessen situeren zich zowel op fysiek, psychisch als op relationeel vlak. Om dit te bewerkstelligen werden diverse trainingsprogramma's ontwikkeld: psychomotorische en sensomotorische programma's, sociale vaardigheidstraining en problem solving training. De vaartochten gaan door op zee of op rustige binnenwateren.

Maximum aantal deelnemers: 8 + 6

Er wordt gevaren vanuit Nieuwpoort, Blankenberge en Zeebrugge

Voor kleuter en alle graden van de lagere school

Activiteit

boottocht, vorming, cursus, studiedag, divers trainingsprogramma's

Faciliteiten

2 zeilcatamarans

Week van de Zee – Goede Visdag Steunpunt Natuur- en Milieueducatie Kust

Claude Willaert, Provinciaal Ankerpunt Kust:

Wandelaarkaai 7, 8400 Oostende

T 059 34 01 64

E claude.willaert@west-vlaanderen.be

De Week van de Zee is de aandachtswEEK waarbij het ontdekken, beleven en leren kennen van zee, strand en duinen centraal staat. Elk jaar wordt het basis-onderwijs in elke kustgemeente een zeer uitgebreid en gevarieerd programma aangeboden tijdens de laatste week van april en de eerste week van mei.

De Week van de Zee legt het accent op veldwerk en daarbij spelen de zintuigen een voorname rol. Naar aanleiding van de jaarthema's werden verschillende lespakketten gemaakt.

Sinds 2005 organiseert de Week van de Zee ook de Goede Visdag: op de eerste vrijdag van de Week van de Zee vragen we de scholen en kantine om op die dag duurzame vis op de schoolmenu te zetten. Vraag gratis de Zeeyoti (1e graad) of het Goede Visspel (2e en 3e graad) aan voor je hele klas als je deelneemt aan "Goede Vis". Maak je een spandoek voor duurzame vis en stuur je die op samen met een foto van je klas, dan bezorgen we jullie een mooie verassing.

Activiteiten

cursus Zeeanimator, vormingen voor leerkrachten

Leermiddelen

brochures/folders, koffers/rugzak, lesmappen, veldstudiemateriaal, posters, lespakketten, programma Week van de Zee, Goede Visdag

Faciliteiten

www.weekvandezee.be

4.4 Thematisch werken

De Week van de Zee kiest om de twee jaar een nieuw thema. Uitgaand van veldwerk werd het telkens een zintuig. Gezicht, gehoor, voelen en smaak kwamen al aan bod. Voor elk thema werd educatief materiaal aangemaakt of werden bestaande pakketten aangepast.

Als je deze thema's in je lessen inpast, vind je hier alvast heel wat ideeën om naar zee te trekken. Aangezien de kustgemeenten, bezoekerscentra en educatieve centra deze thema's mee vorm gaven, vind je zowat overal mogelijkheden om ermee te werken.

De * duidt aan dat je de brochure of het boekje kan bestellen via het bestelformulier achteraan.

Het spreekt voor zich dat er nog tal van andere thema's zijn. Die zijn niet verder gerubriceerd, maar je vindt een aanzet onder '3.5 Belangrijke sites' en '5. Didactisch materiaal'.

4.4.1 'GEHOOR': 'Wat zegt je de zee?'

Wat zegt je de zee? *

Het thema 'horen' ging onder de vlag 'Wat zegt je de zee?' Centraal stond het boekje van Geert De Kockere en Johan Devrome met dezelfde titel. Het boekje brengt het verhaal van Juttekind. Na het verhaal vind je een aantal veldwerkopdrachten. De geluiden van zee, strand en duinen herkennen en beleven.

CD: Wat zegt je de zee? *

Liedjes per graad en een klankenpad met leidraad.

In de zee woont de maan *

Poëzie en zeekunst voor jonge snaken.

Een dauwtrip voor vroege vogels!

Een wandeling vroeg in de ochtend in het duinreservaat de Fonteintjes te Zeebrugge/Blankenberge. Het vogelkoor op haar best. Luisteren naar de natuur.

(contact: Groendienst stad Brugge)

Duinpoëziepad *

Gezellig kuieren met poëzie in de duinen.

Voor dag en dauw, vroege vogels

Een vroege ontdekkingstocht langs zee, strand en duinen. Luisteren naar de natuur, gericht waarnemen.

Het kan in volgende gebieden: Warandeduinen (Middelkerke) – Paelsteenpanne (Bredene) – Zandpanne (De Haan) – de Fonteintjes (Blankenberge)

(contact: Horizon Educatief vzw)

De zeemeermin vertelt

De zeemeermin komt aan land en vertelt haar verhalen over de zee. Samen met de kinderen maakt ze zeediertjes.

Agnes Verleye, Balgershoekstraat 130, 8750 Wingene, T 051 48 78 64.

4.4.2 'ZICHT': 'Wat zie je aan zee?'

Wat zie je aan zee? *

Een werkmap voor de klas met 52 foto's van de zee,

De brochure geeft een inleiding op natuurbeelden van kinderen. Hoe zien kinderen de natuur en hoe ervaren zij de natuur?

Aan de hand van foto's en opdrachten krijgt men meer zicht op natuur en milieu aan zee.

Posters Wat zie je aan zee? *

Naar aanleiding van de bundel 'Wat zie je aan zee?' werden 10 posters gemaakt op A2 formaat. Negen zijn de uitvergroting van een foto uit het pakket, één is een mozaïek van 32 foto's. Als smaakmaker, introductie en ter ondersteuning bij het werken rond natuurbeelden van kinderen of gewoon over de zee.

James&co *

Met schilderschoed, verfkwas en palet ... Kinderen de zee laten schilderen, hoe doe je dat?

Ornithologen in het Zwin

Leren werken met een verrekijker, zicht krijgen op de veel soorten vogels of enkele typische vogelsoorten leren herkennen en hoe ze leven. Dat is de praktische kant, maar er is ook een 'safari-kant': speuren, opsporen, sluipen, stil zijn, niet bewegen en in het vizier krijgen ... ademloos.

(contact: Zwin Natuurcentrum)

Veldlabo

Kennismaken met het rijke bodemleven in het Zwin. Gekleed en uitgerust als echte veldonderzoekers trekken leerlingen het reservaat in. In de kreekjes, slikken en schorren verzamelen ze allerlei om het daarna in het veldstation te bestuderen. Het avontuur in de schorre en de openbaring van het wonderlijke minuscule leven.

(contact: Zwin Natuurcentrum)

Strandlabo en schelpenspel

De kinderen verzamelen allerlei zeeorganismen en aanspoelsels. In het strandlabo kunnen ze met loepen en microscopen worden bekeken.

(contact: groendienst stad Brugge)

Simon de strandjutter

Aanspoelsels verzamelen op het strand en de vondsten met een binoculair in detail bekijken, beschrijven en tekenen.

(contact: Horizon Educatief vzw)

Onder de spiegel van de Spuiikom

De Spuiikom is een plas vol leven, echt een kijkje waard. Onderzoeken wat er in het zoute water leeft.

(contact: Horizon Educatief vzw)

4.4.3 'SMAAK': 'De zee smaakt naar meer.'

De zee smaakt naar meer ... garnaltjes

Knokke-Heist maakte een pakket over de garnaal, een streekproduct. Het verhaal van de garnaal aan de hand van een groot vertelboek.

(contact: dienst leefmilieu Knokke-Heist)

Met kleutergenot rond de mosselpot

Koksmutsen op en schorten aan!

Na het waarnemen van alle boodschappen in de grote boodschappenmand, steken we de handen uit de mouwen en maken een lekker mosselpotje klaar.

Groenten schoonmaken, mosseltjes wassen, alles in de kookpot... we doen het allemaal zelf. We snuiven de mosselgeur op en ... wie durft proeven?

(contact: dienst milieu De Panne)

Mosselfestijn

Mosselen kennen we wel van op ons bord....maar waar komen ze vandaan, waar groeien ze?

Wie lust ze rauw, denk maar aan de zeevogels? En wie is 'Jan de Mosselman'?

Wil je antwoorden vinden op deze vragen, dan kan je inschrijven op deze gevarieerde en boeiende workshop uit drie delen:

Buitenactiviteit aan zee – aanleren van mossellied – culinaire activiteit.

(contact: Kinderboerderij Nieuwpoort)

Kruidendesserts

Met kruiden uit de duinen desserts maken samen met de kruidenfee.

(contact: Duinenhuis Koksijde en Kinderboerderij Nieuwpoort)

Op zoek naar groenten in de duinen

Een natuurgids loodst je de duinen in op zoek naar de familie van onze groenten.

(contact: Duinenhuis Koksijde en Kinderboerderij Nieuwpoort)

Lekker-bekken

Iedere vogel eet zoals hij gebekt is. 'Wie eet wat?' en 'Wie eet wie?' en 'Hoe?'. In het natuurreservaat de IJzermonding ontdek je de oplossing.

(contact: Duinenhuis Koksijde en Kinderboerderij Nieuwpoort)

Koken met de duinen

Een kruidenwandeling en een kooksessie.

(contact: Duinenhuis Koksijde en Kinderboerderij Nieuwpoort)

Natuur op je bord *

Speuren naar de geheime wereld van de planten in de duinen, en welke kan je gebruiken in de keuken?

(contact: Horizon Educatief vzw)

Giebelton, Happen naar vis

Leren over vissen en het bereiden van kindvriendelijke recepten.

(contact: Horizon Educatief vzw)

Tuur de garnaal, korren en kruiden

In het ondiepe water leven tal van dieren die je er nooit had vermoed. De garnaalkruier helpt bij het onderzoek en in de keuken wordt een lekker maaltje garnalen klaar gemaakt.

(contact: Horizon Educatief vzw)

4.4.4 'VOELEN': 'Aan zee voelt het anders ...'

Op blote voet/lenpad*

10 leuke activiteiten voor kinderen over voelen; activiteiten voor aan zee en in de klas.

4.5 Interessante websites

www.weekvandezee.be

Elk jaar maken de kustgemeenten een aanbod voor de scholen. Op deze website vind je een uitgebreid overzicht van de activiteiten per gemeente. Je vindt er ook de nieuwigheden!

Maar ook over tijdelijke tentoonstellingen, cursussen, links naar wandelingen van natuurverenigingen, interessante sites, ... wordt regelmatig bericht.

Je kan je ook inschrijven op de nieuwsbrief Steunpunt Kust door een mailtje naar claudewillaert@west-vlaanderen.be te sturen.

www.vbncdenachtegaal.be

Site van het Vlaams natuur- en bezoekerscentrum De Nachtegaal in De Panne.

www.iwva.be

Site van het bezoekerscentrum De Doornpanne te Koksijde, Oostduinkerke.

www.west-vlaanderen.be/raversijde

Site van provinciedomein Raversijde te Oostende.

www.zwin.be

Site van het Zwin Natuurcentrum te Knokke-Heist.

www.natuurpunt.be

Site van Natuurpunt met alle links naar de plaatselijke afdelingen - natuurreservaten

www.uitkerkse-polder.be

Site van het natuurreservaat de Uitkerkse Polder te Blankenberge, Uitkerke

www.horizeducatief.be

Site van Horizon Educatief vzw, ze verzorgen tal van NME activiteiten en maken programma's op maat, Oostende.

www.jnm.be

Site van de Jeugdbond voor Natuur en Milieu. Jong en geïnteresseerd in natuur? Of benieuwd hoe jongeren de natuur aanpakken?

www.strandwerkgroep.be

Site van de Strandwerkgroep, gidsen en geïnteresseerden met een hart voor alles wat met het strand en de zee te maken heeft.

www.vliz.be

Site van het Vlaams Instituut voor de Zee. Met allerlei informatie over de Noordzee van plankton tot walvis.

www.bosengroen.be

Voor meer informatie over de Vlaamse duingebieden aan de kust klik door naar domeinen en de provincie West-Vlaanderen.

www.kustweerbericht.be

Site voor weersvoorspelling op maat van de Westkust en de Oostkust

www.buierenradar.be

Als je wilt weten of het over een paar uur nog zal regenen en je misschien beter een vervangactiviteit voorziet.

www.vlaamsehydrografie.be

getijdentabellen en kustweerbericht

4.6 Bezoekerscentra

In de gratis brochure 'Onthaal in de West-Vlaamse natuur' vind je alle praktische info over de bezoekerscentra in West-Vlaanderen. Openingsuren, websites, contacten, welke bezoekjes je kan brengen in en om het centrum, gidsen of geen, kan je er iets drinken of eten, mag je er gewoon picknicken, een kaart met de ligging, ... het staat er allemaal in.

Bestellen via Provinciedienst NME, Koning Leopold III-laan 41, 8200 Brugge nme@west-vlaanderen.be

Meer info T 050 40 32 51 of christine.van_rie@west-vlaanderen.be

5. Jeugdherbergen en Zeeklassencentra

Bepaalde jeugherbergen en zeeklassencentra hebben een speciaal aanbod NME.

Jeugherbergen

De Peerdevisser

Duinparklaan 41, 8670 Oostduinkerke
T 058 51 26 49, F 058 52 28 80
E oostduinkerke@vjh.be
W www.peerdevisser.be

De Ploate (MEC)

Langestraat 82, 8400 Oostende
T 059 80 52 97, F 059 80 92 74
E oostende@vjh.be
W www.deploate.be

De Wullok

Ruitersstraat 9, 8370 Blankenberge
T 050 41 53 07, F 050 42 60 14
E jeugherberg.dewullok@blankenberge.be
W www.jeugherbergen.be

Aan de kust bevinden zich talrijke vakantiecentra die accommodatie voor kinderen, jongeren en groepen verzorgen. Hier volgt slechts een greep uit het aanbod.

Zeeklassencentra

Flipper

Sint-Elisabethlaan 46, 8660 De Panne
T 058 41 44 40, F 058 41 33 11
E info@flipper.be
W www.flipper.be

J-club vzw

Blauwe Distelweg 2, 8660 De Panne
T 058 41 23 41, F 058 42 12 68
j-club@telenet.be
www.j-club.be

Hotel Cajou

Nieuwpoortlaan 42, 8660 De Panne
T 058 41 13 03, F 058 42 01 23
E info@cajou.be
W www.cajou.be

Saint-Antoine / Mehuys-Leterme Sabine

Pylyserlaan 25, 8670 Koksijde
T 058 52 03 87, F 058 52 34 73
E info@delhuzo.be
W www.delhuzo.be

Reigersnest / De Rynck Erik

Prins Boudewijnlaan 39, 8670 Koksijde/
Sint-Idesbald
T 058 51 29 25, F 058 52 27 31
E reigersnest@gezinsbond.be
W www.gezinsvakantie.be

Midwester

Koninklijke Prinslaan 36,
8670 Koksijde
T 058 51 92 22, F 058 52 17 41
E midwester@cjf.be
W www.midwester.be

Vakantiecentrum Ter Helme

Kinderlaan 49-51, 8670 Oostduinkerke
T 058 23 45 02
E terhelme@terhelme.be
W www.terhelme.be

De Barkentijn vzw / Roussem Jo

Albert I-laan 126, 8620 Nieuwpoort
T 058 24 37 60, GSM 0475 24 49 56,
F 058 23 96 62
E info@debarkentijn.be
W www.debarkentijn.be

Spermaliehoeve / Vanhoutte Anne-Sophie

Bruggesteinweg 41, 8433 Sint-
Pieterskapelle
T 051 55 50 19, F 051 55 50 19
E info@spermaliehoeve.be
W www.spermaliehoeve.be

De Zeekameel / Bart en

Lieselotte Soete-Cavyn
Lombardsijdelaan 235,
8431 Middelkerke
T 058 24 13 19, F 058 24 08 05
E info@dezeekameel.be
W www.dezeekameel.be

Del Huzo / Huijbrechts Sophie

Westendelaan 24, 8431 Middelkerke
T 059 30 00 56, F 059 31 28 00
E info@delhuzo.be
W www.delhuzo.be

Vakantiecentrum De Kinkhoorn

Luc De Greef
Zeedijk 330, 8400 Mariakerke/Oostende
T 059 70 16 97
F 059 80 90 88
E receptie@dekinkhoorn.be
W www.dekinkhoorn.be

Jeugdverblijfcentrum Duin & Zee

Dhr.&Mevr. Verleye
Fortstraat 128, 8400 Oostende
T 059 26 75 30, F 059 26 75 32
E jvduinenzeevzw@scarlet.be
W www.jeugdverblijfcentrumduinenzee.be

Vakantiecentrum Jean-Pierre

Westlaan 54, 8400 Oostende
T 059 70 55 30
E info@jean-pierrevakantie.be
W www.jean-pierrevakantie.be

Horizon vzw / Buyse Tom

Kapelstraat 88, 8450 Bredene
T 059 32 36 28, F 051 30 28 76
E info@zeeklassen.be
W www.zeeklassen.be

Ons Volk / Leroy Lucienne

Golfstraat 47, 8450 Bredene
T 059 32 17 86, F 057 33 17 36
E info@onsvolk.be
W www.onsvolk.be

Chat Botté / Dissmann

Driftweg 195, 8420 De Haan
T 059 23 32 07
E info@chatbotte.be
W www.chatbotte.be

Vakantiecentrum Liberty

Langestraat 55, 8370 Blankenberge
T 050 41 42 24
E vakcentliberty@scarlet.be
W www.liberty-blankenberge.be

6. Prijslijst en bestelformulier didactisch materiaal

6. Prijslijst en bestelformulier didactisch materiaal

Boreas € 2,00
Brochure bij de gelijknamig educatieve tas

Flar en Flora € 2,00
Brochure bij de koffer Flar en Flora

De Zeekoffer van Faldido € 2,00
Brochure bij de zeekoffer

Duinpoëziepad € 2,00
Poëzie voor op stap

Zand, zee en zon € 2,00
Brochure bij de veldwerkmaterialen

Wat zie je aan zee? € 5,00
Een doeboekje voor de klas met 52 foto's van de zee

Wat zegt je de zee? € 3,00
Geert De Kockere en Johan Devrome

CD: Wat zegt je de zee? € 5,00
Liedjes per graad

De vogels van bij ons € 2,00
De wereld van de vogels. Vogels leren kennen.
Leermap bij de educatieve rugzak

De vogels van bij ons € 3,00
De wereld van de vogels.
Spelletjesmap bij de educatieve rugzak

Op blote voet/lenpad € 3,00
10 leuke opdrachten over voelen

James&co € 2,00
Brochure

Natuur op je bord € 2,00
Brochure

Woeste Willem € 2,00
Brochure

Speelduinen € 2,00
Brochure

In de zee woont de maan € 2,00
Poëzie en zeekunst voor jonge snaken

Windpainting € 2,00
Brochure

Buiten westen € 2,00
Brochure

Tijdrijders € 2,00
Brochure

Strandzoekkaart € 0,50
Zoekkaart voor schelpen en aanspoelsels

Vogelzoekkaart € 0,50
Zoekkaart voor vogels aan onze kust

Met Jommeke naar zee € 6,95
Spelletjesboek met kortverhaal en weetjes, doe-activiteiten en spelletjes

Natuuractiviteiten in het Provinciaal Natuurpark Zwin gratis
In de brochure natuur- en sportactiviteiten in de provinciedomeinen

10 posters over de zee A2 formaat € 5,00
1 set gratis voor elke West-Vlaamse school

volledige set Wenskaarten (set van 7 verschillende) € 1,50

T-shirt Week van de Zee € 7,50
(S,M,L,XL) Biokatoen met logo 'week van de zee'

Klembord 'Week van de zee' € 2,50

Sweater 'Week van de Zee' € 14,00
(M,L,XL,XXL) (blauw, rugzijde logo in geel)

Regenjas Week van de Zee € 34,00
(M,L,XL,XXL) (geel, rugzijde logo in blauw)

Petje Week van de Zee € 1,00
(wit, geel, rood, groen met logo in blauw) set van 4

Vlag Week van de Zee € 8,00
(wit, logo in blauw)

Affiche Week van de Zee gratis

Affiche A4 Week van de Zee gratis

Brochure 'Met de klas naar zee' gratis

Een afbeelding van deze artikelen kan je vinden op de website www.weekvandezee.be
Bestellen kan via het Informatiecentrum Tolhuis – T 0800 20 021 (gratis)
of het bestelformulier p. 51

Dienst natuur- en milieueducatie

BESTELFORMULIER

(invullen in drukletters a.u.b.)

NAAM

.....

ADRES

.....

TELEFOON

.....

INDIEN LEERKRACHT:
VAK

.....

SCHOOL

.....

bestelt hierbij:

.....

en schrijft euro over op rekeningnummer BE21 0910-1313-1203 van Provincie West-Vlaanderen, 8200 Sint-Andries,
met als mededeling de gebruikte naam op dit bestelformulier en de datum van bestelling.

Datum: Handtekening:

Datum:

Handtekening:

Na ontvangst van het verschuldigde bedrag wordt uw bestelling u toegestuurd.

Bestelformulier opsturen naar:

**Provincie West-Vlaanderen
DIENST NME
Koning Leopold III- laan 41
8200 Sint-Andries**

Colofon

Uitgegeven in opdracht van de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen.

Carl Decaluwé (provinciegouverneur) Guido Decorte, Patrick Van Gheluwe, Dirk De fauw, Marleen Titeca-Decraene, Gunter Pertry, Bart Naeyaert (gedeputeerden) Geert Anthierens (provinciegriffier)

Realisatie

Provinciedienst natuur- en milieueducatie

Samenstelling en eindredactie

Claude Willaert

Grafische vormgeving en druk

Grafische dienst provincie West-Vlaanderen

Depotnummer

D/2012/0248/38

Illustratieverantwoording

Claude Willaert (cover, p. 3, 8, 10, 11, 12, 17, 18, 19 bovenaan, 21 rechts, 24, 26, 44, 45, 46, 49, 50, 52), Misjel Decler (p. 4, 30, 33, 35 onderaan), Marie-Ange Loones (p. 6, 23, 47), VBNC De Nachtegaal (p. 19 onderaan, 48), Duinenhuis (p. 20), BC De Doornpanne (p. 21 links), Rodeo (p. 22), Gemeente Middelkerke (p. 25 bovenaan en onderaan), Provinciedomein Raversijde (p. 27 alle foto's), Kaart Aquaterra copyright p. 28 en 29), BuitenGoed cvba (p. 31 bovenaan), Boottochten Franlis (p. 31 onderaan, 38 onderaan), Sylvia Theunynck (p. 34), Stad Blankenberge (p. 35 bovenaan), Seafront (p. 39), Patrick Demaecker Natuurpunt afd. Knokke (p. 40), Sincfala (p. 41), Kris Struyf (p. 42)

Verantwoordelijke uitgever

Provincie West-Vlaanderen

Peter Norro – Dienst MINAWA

Koning Leopold III-laan 41

8200 Sint-Andries

Inlichtingen

Provinciedienst Natuur- en Milieueducatie

Steunpunt Natuur- en Milieueducatie Kust

Claude Willaert, T 059 34 01 64, E claudio.willaert@west-vlaanderen.be, www.weekvandezee.be

Druk 2012 | Gedrukt op 100% gerecycleerd papier

Overname van gegevens uit de brochure is toegestaan mits bronvermelding. De gegevens in deze gids zijn voortdurend aan verandering onderhevig. Fouten of aanvullingen kunnen aan de redactie toegestuurd worden.

